

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE RADİKAL SOL TERÖRİZME İLİŞKİN YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Begüm ÇARDAK*

Öz

Terörizm, tarihsel olarak ulusal veya uluslararası düzeyde, farklı motivasyon unsurları ile ve belirli amaçlar için kullanılmaktadır. Bu minvalde terörizme zemin hazırlayan koşullar çok boyutludur. Bu faktörlerden bir tanesi de ideolojilerdir. İdeolojilerden biri olan sol ideolojiler, tarihsel olarak Avrupa kıtasında Aydınlanma Dönemi ve 1789 Fransız Devrimi'nin ilkelerinden büyük ölçüde etkilendiği, toplumsal yaşamda var olduğu düşünülen, adaletsiz olarak tanımlanan durumları ve mevcut toplumsal düzeni reddettiği; iktisadi kaynakların ve gelirlerin eşit dağılımı gerektiğini iddia eden politik hareketleri kapsamaktadır. Toplum içerisinde emek ve sermaye arasındaki çelişkiye vurgu yapan, odağına eşitliği oturtan bir yaklaşım olan sol ideoloji, 19. yüzyılın sonlarından başlayarak 20. yüzyılın sonlarına kadar düşünce alanında ve siyasal sistemler üzerinde etki yaratmıştır. Ancak sol ideolojilerin çizmiş olduğu ideal toplum düzenine geçiş yolu olarak gördükleri devrim anlayışı tarihte pek çok grubun ve hareketin radikalleşmesine akabinde de sol ideoloji temelli terör hareketleri ile örgütlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Radikal sol terörizm nedenleri ve sonuçları açısından çok yönlü bir şekilde araştırmalara konu olan bir problemdir. Bu çalışma kapsamında radikal sol terörizm öncelikle kavramsal çerçevede ele alınacaktır. Sonrasında ise Web of Science (WoS) veri tabanı kullanılarak erişilen radikal sol terörizm özelindeki çalışmalara ilişkin bulgulara ve analize yer verilecek; alan yazınıla ilgili değerlendirmeler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Radikal Sol Terörizm, Sol Kanat Terör Örgütleri, Sol İdeoloji.

BIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON RADICAL LEFT TERRORISM IN THE WORLD AND TURKEY

Abstract

Terrorism has historically been used at national or international level, with different motivations and for specific purposes. In this respect, the conditions that pave the way for terrorism are multidimensional. One of these factors is ideologies. Leftist ideologies are political movements historically influenced by the

* Dr. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Yönetimi Anabilim Dalı, begumcrdk@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1847-3477>

Enlightenment and the French Revolution of 1789 on the European continent, reject the situations that are considered to exist in social life, defined as unjust and the existing social order; and claim that economic resources and incomes should be equally distributed. Leftist ideology, which emphasizes the contradiction between labor and capital in society and focuses on equality, has had an impact on the field of thought and political systems from the late 19th century until the late 20th century. However, the understanding of revolution, which leftist ideologies see as a way the existing social order, has led to the radicalization of many groups and movements in history, and subsequently to the emergence of terrorist movements and organizations based on leftist ideology. Radical left-wing terrorism is a problem that has been the subject of multifaceted research in terms of its causes and consequences. The study begins with a conceptual discussion of radical left terrorism, followed by an analysis of related findings using bibliometric data. Afterwards, the findings and analysis of the studies on radical left terrorism accessed using the Web of Science (WoS) database followed by findings and an evaluation of the literature.

Keywords: Radical Left Terrorism, Left Wing Terrorist Organisations, Left Ideology.

Giriş

Bibliyometri, “metrik” teriminin bibliyografya ile birleştirilmesinden türetilmiştir. Terim doğası gereği doğrudan bilginin ölçülmesiyle ilgilidir ve bu da yalnızca iyi inşa edilmiş bilgi iletişim kanalları aracılığıyla geliştirilen yeni fikirlerin üretilmesine bağlıdır. Nitekim bibliyometrinin temel amacı, bilgi üreticileri için en önemli bilginin hızlı bir şekilde toplanmasını ve yayılmasını sağlamaktır. Terimin ortaya çıkışı yakın bir geçmişe sahiptir. Pritchard tarafından 1969’da ortaya atılmıştır. Ancak kullanımı ve uygulaması 1890'lara kadar geri götürülebilir. Orijinal ismi ortaya çıkana kadar ağırlıklı olarak “istatistiksel bibliyografya” olarak adlandırılmıştır (Sengupta, 1992, s. 75).

Pritchard, istatistiksel bibliyografyayı ‘iletişim sürecini, bunları etkileyen faktörleri ve bilim tarihi ve sosyolojisi ile bilim literatürü arasındaki karşılıklı ilişkileri aydınlatmak için iletişim araçlarının istatistiksel analizi’ olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda istatistiksel bibliyografya, yazılı iletişimin çeşitli yönlerini saymak ve analiz etmek suretiyle yazılı iletişim süreçlerine ve bir disiplinin doğasına ve gelişim seyrine (yazılı iletişim yoluyla sergilendiği ölçüde) ışık tutmak, kitap ve süreli yayınlara ilişkin istatistiklerin bir araya getirilmesi ve yorumlanması ile tarihsel hareketleri göstermek, kitap ve dergilerin ulusal veya evrensel araştırma kullanımını belirlemek ve birçok yerel durumda kitap ve dergilerin genel kullanımını tespit etmek amacı ile kullanılmaktadır (Pritchard, 1969, s. 348).

Bibliyometri, yazılı iletişimin birbirine bağlı yönlerinin ölçülebildiği, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanabildiği, çalışmaların yazar, konu, yayın bilgisi, atıf yapılan kaynaklar vb. özelliklerinin tespit edildiği niceliksel bir analizdir (Sengupta, 1992, s. 77). Dolayısıyla bibliyometrik çalışmalar,

araştırmacıların ilgi duydukları alanlara yönelik çalışmaları nicel olarak analiz ettikleri, bir araştırma sahasının ve probleminin geriye dönük tüm sahasının taranmasıdır (Donthu vd., 2021, s. 291-292; Ellegard & Wallin, 2015, s. 1810). Bu taramalar vasıtasıyla gelecek dönemdeki araştırmacılara kılavuzluk etmektedir.

Bibliyometrik analiz, çalışılmak istenilen alana ilişkin geçmiş dönemdeki tüm yayınları, yazarları, anahtar kelimeleri, o alana ilişkin çalışma yapan ülke ve kurumları ortaya koyarak kavramsal çerçevenin zaman içindeki büyük resmi gösteren önemli bir araçtır. Esas olarak bilimsel çalışmaların bibliyografik genel görünümünden veya yüksek atıf alan yayınların seçkilerinden oluşmakta, bu genel başlık ise yazar üretimlerinin listeleri, ulusal veya konu bibliyografyaları olarak alt bölümlere ayrılmaktadır. Ayrıca ilgili konuların coğrafi ve zaman dilimlerindeki gelişimi, konu alanlarını veya disiplinleri ile literatür ve yazarlık türlerini içeren performans göstergelerini de kapsamaktadır. Sonuç itibarıyla analizler çeşitli materyal kategorilerini kapsamakta ve dergi makaleleri, kitaplar, tezler ve raporlara kadar uzanmaktadır (Ellegard & Wallin, 2015, s. 1810; Aria & Cuccurullo, 2017, s.959).

Bibliyometrik analizi, klasik literatür taramasından ayıran noktalar bulunmaktadır. Literatür taramasında çalışma alanına ilişkin kaynaklara erişim bibliyometrik analize nazaran kısıtlı kalmaktadır. Hâlbuki bibliyometrik analiz ile toplu veri setlerine ulaşabilmek mümkündür. Veri setlerine ulaşabilmek ise çalışma alanına ilişkin derinlemesine bir analizin kapılarını açmaktadır (Block & Fish, 2020, s. 308; Zupic & Cater, 2015, s. 436).

Web of Science ise 1950’de oluşturulan ve yaygın kullanılan bir veri tabanıdır. WoS veri tabanında pek çok Science Citation Index Expanded (SCI- Expanded), Social Sciences Citation Index (SSCI), Art and Humanities Citation Index (AHCI), Book Citation Index (BKCI) gibi endeksler yer almaktadır (Gürler, 2022, s. 55).

Terörizm, tarihsel olarak ulusal veya uluslararası düzeyde, farklı motivasyon unsurları ile ve belirli amaçlar için kullanılmaktadır. Bu minvalde terörizme zemin hazırlayan koşullar çok boyutludur. Bu faktörlerden bir tanesi de ideolojilerdir. İdeolojiler, içinde bulunulan dünyayı anlamlandırmak maksadıyla ortaya konan düşünsel bir alan olmakla birlikte; etkileme ve milyonları yönlendirebilme gücü sebebiyle siyaset bilimi, sosyoloji, tarih terörizm ile de ilişkili olmuştur.

Sol ideolojiler, tarihsel olarak Avrupa kıtasında Aydınlanma Dönemi ve 1789 Fransız Devrimi’nin ilkelerinden büyük ölçüde etkilendiği, toplumsal yaşamda var olduğu düşünülen, adaletsiz olarak tanımlanan durumları ve mevcut toplumsal düzeni reddettiği; iktisadi kaynakların ve gelirlerin eşit dağılması gerektiğini iddia eden politik hareketleri kapsamaktadır. Toplum içerisinde emek ve sermaye arasındaki çelişkiye vurgu yapan, odağına eşitliği oturtan bir yaklaşım olan sol ideoloji, 19. yüzyılın sonlarından başlayarak 20.

yüzyılın sonlarına kadar düşünce alanında ve siyasal sistemler üzerinde etki yaratmıştır. Ancak sol ideolojilerin çizmiş olduğu ideal toplum düzenine geçiş yolu olarak gördükleri devrim anlayışı tarihte pek çok grubun ve hareketin radikalleşmesine, akabinde de sol ideoloji temelli terörist hareketler ile örgütlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Laquer, 2001).

Bu kapsamda çalışma öncelikli olarak sol ideolojilerin terör örgütleri tarafından nasıl kullanıldığını, dünyada ve özelde Türkiye'nin radikal sol terör örgütleri ile olan tarihsel deneyimlerinin ne şekilde ortaya çıktığına ilişkin genel çerçeveyi sunmayı amaçlamaktadır. Akabinde toplumsal yaşamda önemli sonuçlar doğurduğu düşünülen radikal sol terörizme ilişkin literatürün ne olduğunu ortaya koymanın önemli olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla çalışmada radikal sol terörizm öncelikle kavramsal çerçevede ele alınacaktır. Sonrasında ise Web of Science (WoS) veri tabanı kullanılarak erişilen radikal sol terörizm özelindeki çalışmalara ilişkin bulgulara ve analize yer verilecek; literatür ile ilgili değerlendirmeler sunulacaktır. Bir başka ifade ile çalışmanın temel amacı Web of Science (WoS) veri tabanı ve literatürde yer alan çalışmalar için haritalar oluşturan, bibliyometrik görseller sunan VOSviewer yazılımı kullanılarak radikal sol terörizm ve radikal sol terör örgütlerini irdeleyen çalışmalara ilişkin bibliyometrik analiz sunmaktır. Bu tarz bir çalışmanın ulusal ve uluslararası literatürde örneği bulunmamaktadır. Dolayısıyla çalışmanın kavramsal çerçevenin yanında mevcut literatürün meseleyi nasıl ve ne şekilde ele alındığını ortaya koymasının çalışmaya özgünlük ve önem kattığı düşünülmektedir.

Radikal sol terörizm ile ilgili araştırmaların bibliyometrik analizini içeren bu araştırmaya, WoS Core Collection veri tabanında yer alan yayınlar dâhil edilmiş ve analizler de bu kapsamda yapılmıştır. Türkiye'de (TÜBİTAK, Ulakbim gibi) ve uluslararası alanda (Scopus, Pubmed gibi) diğer veri tabanlarında yer alan çalışmaların kapsam dışında tutulması, bu araştırmanın kısıtlılıkları arasındadır.

1. RADİKAL SOL TERÖRİZME KAVRAMSAL BİR BAKIŞ

İdeoloji kavramı Latince kökenli “eidos” ve “logos” sözcüklerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur. Kelime anlamı itibarıyla düşünce birliği anlamına gelen ideolojinin temelinde sistematik, belirli bir mantık çerçevesinde inşa edilmiş, gruplar tarafından benimsenen fikirlerin birliği olan bir tasarım yer almaktadır (Çulhaoğlu, 1998, s. 12; Althusser, 1994, s. 46). Bireylere ve toplumlara çeşitli imgelerle bir düşünsel âlem yaratan, soyut özellikler sergileyen ideolojiler farklı, değişken ve kimi zaman da gerçek dışı düşünceler bütünü olarak nitelendirilmektedirler (Mardin, 1993, s. 24). İdeolojileri yaratan koşullar ele alındığında siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşama dair çıkarımlar ana unsur olmaktadır (Krishan, 1999, s. 219). Sadece dünya siyasi tarihini, toplumsal yapısını değil; aynı zamanda siyasal şiddet kullanımı noktasında terör örgütlerini ve aşırılıkçı grupları da etkileyen ideolojiler, ortaya koydukları amaçların çeşitliliğine göre mevcut sistem,

toplumsal yapı veya bir mesele üzerine ilişkin külliyat sunarlar. Bu özelliğiyle ideolojiler, amaçlarının temellendirilmesini sağlayan, geleceğe ilişkin öngörüler sunarn düşünsel kümelerdir (Heywood, 2021, s. 23).

İdeoloji kavramının ortaya çıkışı dil bilimsel olarak Fransız Devrimi döneminde gerçekleşmiş ve ideoloji kelimesi ilk kez 1796’da kullanılmıştır. 1789 Fransız İhtilali’nin entelektüel öncülerinden Antoine Louis Claude Destutt de Tracy kavramı ilk kullanan aydınlanma dönemi düşünürlerindendir (Althusser, 1989, ss. 46-47). O dönemde anlam olarak yeni ortaya konan fikirler bilimi anlamına gelen ideoloji, Fransız Devrimi sonrası hareketlenen siyaset sahnesinde ve akademik dünyada üzerinde oldukça detaylı durulan bir kavram haline gelmiştir. Bu süreçte ideoloji, tanımsal özelliklerinin tartışılmasının yanı sıra kendi içinde de çeşitli alt gruplara ayrılmıştır. Özellikle birbirine karşıt fikriyatı tanımlamak maksadıyla ideoloji kendi içinde sağ ve sol şeklinde sınıflandırılmıştır. Tanımlamanın bu şekliyle yapılmasının temel gerekçesi Fransız Devrimi sonrasında yapılan Genel Meclis (États Généraux) toplantısındaki oturma düzenlerinden ilham alınarak türetilmiştir. Meclisteki yarım ay şeklindeki salonun sol tarafında köklü değişim ve eşitliği isteyen grup oturmuş; sağ tarafında ise ılımlı hareket eden ve soylu grup yer almıştır (Tunçay, 2009, s. 25). Sonraki dönemlerde sol ve sağ dikotomisi özellikle siyaset bilimi söylemlerinde bu özelliklerini devam ettirmişlerdir. Toplantılarda radikal fikirleri, değişimi, devrimci veya eşitlikçi görüşleri savunan gruplar solda; mevcut siyasal sistemi ve rejimi sistemi destekleyen gelenekçi gruplar ise sağda yer almışlardır (Heywood, 2021, s. 25-37; Açikkaya, 2009, s. 8).

Tarihi geçmiş, bu şekliyle oluşan sol ve sağ ideolojik bölünmeyi keskin hatlarla kategorileştirmiş olsa da günümüz siyasal sistemlerinde bu tarz keskin ayrımlar pek mümkün değildir. Ancak ayrım da odak noktaları incelendiğinde sol ideoloji özgürlüğü, eşitliği, adaleti, birlikteliği temel değerler olarak savunmakta ve toplumsal değişimin zorunlu olduğu inancıyla hareket etmektedir. Sağ ideoloji ise bireyi, zaafı olan ve kontrol edilmesi gereken bir canlı olarak tanımlamakta, merkeze insanın kendisinin değil, devlet-millet veya ırk gibi kapsayıcı temaları yerleştirmekte, düzeni, otoriteyi ve hiyerarşiyi desteklemekte, değişime karşı şüphe ile yaklaşmaktadırlar (Tunçay, 2009, s. 26).

Sol ideolojiler, spesifik olarak incelendiğinde dünyada detaylandırılması en karmaşık olan ideolojik akımlardan biridir. Sol ideolojiler, tek bir noktadan hareketle açıklanamayan ve eylem ile düşünce çerçevesinde çeşitliliği oldukça fazla olan bir alandır. Özü itibarıyla sol ideolojilerde fikri tartışmalar birbirlerinin üzerine eklenerek sol külliyat çeşitlenmiştir (Gültekingil, 2021, s. 13-15). Sol ideolojilerin sistematik ve bilimsel çerçevede ortaya çıkışı, bilimsel sosyalizmin kurucusu olarak tanımlanan Karl Marx ve Friedrich Engels’in yaşadıkları dönemdeki siyasi ve toplumsal değişimlerin analizleri neticesinde 1848’te hazırlamış oldukları “Komünist Manifesto” ile gerçekleşmiştir. Marksizm’in içine doğduğu

şartların toplumsal ortamda psikolojiden sosyolojiye, edebiyattan sanata, felsefeden dine tüm alanlarda yansımalarını bulması akabinde devrimci kopuşlar ve bilimsel sosyalizmin eylemsel gelişimi ortaya çıkmaya başlamıştır (Babalık, 2003, s. 1-2). Sosyalist düşün tarihinde bir dönüm noktası olan ve bir sistem içinde sol düşünceleri birleştiren Marx'ın emek-değer, yabancılaşma ve artık-değer kavramları ile açıkladığı dünya düzeni, tarihi materyalizm ve sınıf çatışması kavramları sol ideolojilerin ve akımların ortak kabul ettiği bir çözümleme ve analiz aracı olarak değerlendirilmektedir (Tunçay, 1991, s. 27).

Marksizm'in ve sosyalizmin kapitalist sistem üzerindeki eleştirilerini esas alan bir başka kavram da anarşizmdir. Anarşizm, bireylerin ve toplumların gerek varoluşsal gerekse entelektüel ihtiyaçları ile şekillenerek sürekli yeni koşullara kendini uyarlayan bir felsefedir (Goldman, 2017, s. 26). Bu bağlamda anarşizm, ideologlarının ortaya koyduğu düşünceler deryasında ve bugünün literatüründe adeta “akıntıları çok ama nihayetinde özgürlük okyanusuna varan bir ırmak metaforuyla” eş değer tutulmaktadır (Marshall, 2019, s. 25). Anarşizmin temel argümanlarında devleti, otoriteyi, hükümeti kökten ve radikal bir biçimde reddetmesi onu diğer ideolojilerden ayırır (Heywood, 2021, s. 174). Anarşist düşünürler “eylemli propaganda”nın devrimci taktik olarak uygulanması gerektiğine ilişkin çeşitli düşünceler ortaya koymuşlardır. Özellikle bazı anarşistler, terörizm ve şiddetin devrimci gücüne ilişkin temalar geliştirmişlerdir. Bu bağlamda 1880'lerden 1900'lü yılların başına kadar eylemli propaganda yoğun olarak çeşitli anarşist hareketler tarafından kullanılmıştır (Heywood, 2021, s. 193).

Sol ideolojilere göre insanlar, sadece insan oldukları için temel yaşam haklarına sahiptirler. Bu sebeple dili, cinsiyeti, ırkı, toplumdaki statüleri fark etmeksizin her durum ve koşulda yaşamının devamlılığı için üretmek ve bu üretimden eşit dağılımla pay almak hakkına sahiptirler. Ancak toplumsal yapılar ve siyasi sistemler bu şekliyle ortaya çıkmamıştır. Gerçek yaşamda belirli bir zümrenin üstünlüğü söz konusu olmakta ve toplumda en çok çalışan değil; en fazla şeye sahip olan esas kazanan olmaktadır (Huberman, 1986; ss. 9-10). Bu bağlamda toplumsal yaşam, bir grubun diğerine üstünlük taşıdığı, toplumun özüne ait olmayan bir güç tarafından yönetilmesine mecbur bırakıldığı bir sistem olarak nitelendirilebilir (Güngören, 2020, s.10). Eşitlik ve daha insani olarak tanımladıkları bir toplumsal yaşam metaforu sunan sol doktrinler, toplumsal yaşamı adaletsiz ve çıkar çatışmalarına çeviren sistemlere, mevcut rejimlere başkaldırarak toplumu yeniden dizayn etmeyi amaçlayarak radikalleşmektedirler (Giddens, 2009, s. 55). Bu minvalde radikal sol ideolojiler, mevcut devlet ve toplumsal düzenden ideolojik yönelimlerine bağlı olarak uzaklaşmayı hedeflemektedir. “Tüm kötülüğün ana sebebi” olarak nitelendirdikleri kapitalizmi, komünist bir sistemle ya da “hükümdarları olmayan” anarşist bir toplumla değiştirmeyi amaçlar. Radikal sol ideolojiye göre ideal toplum yapısını yaratabilmek ve kapitalizmin üstesinden siyasi reformlarla gelmek mümkün değildir. Değişim ancak mevcut devleti ve toplumsal düzeni devirerek gerçekleşecektir. Prensip olarak

da bu hedefe ulaşmak için şiddet kullanmak zorunlu olarak görülür (Avcı, 2019, s. 143). Sonuç itibarıyla sol doktrinler gerçekleşeceğine inandıkları devrimle, toplumu her haliyle kusursuz hale getirme iddiası taşımamaktadırlar.

Her ne kadar Sovyetler Birliği'nin dağılması ile 1990'lı yıllardan sonra sol ideolojiler ağırlıklı etkisini kaybetmiş ve mevcut iktidar sistemlerinde sosyalizm ve komünizm vurgusu ağırlığını kaybetmiş olmakla birlikte gerek literatürde gerekse fikri tartışmalarda sosyalizmin ve sol ideolojilerin hala canlılığını koruduğu değerlendirilmektedir. İdeolojileri güçlü kılan ana unsur, hâlihazırdaki siyasal sistemlerin, hükümetlerin, politikaların kolaylıkla meşru düşman olarak nitelendirilebilmesidir. Marx'ın düşüncelerinden geliştirilerek ortaya çıkartılan radikal sol doktrinler, içinde insan olan her duruma ve koşula kolaylıkla adapte edilebilmektedir. Radikal solun bu dinamik gücü, bireylerin hayatı sorgulayıp belirli cevapları arama ve bulma eğilimini ortaya çıkarmakta ve yanlış buldukları, karşı durdukları her şeye isyan etme arzusunu tetiklemektedir (Günaydın, 1974, s. 42; Şen, 2021, s. 90).

Terörizm üzerine gerçekleştirilen pek çok çalışmada terörizmin ve terör örgütlerinin tanımlanmasının ve sınıflandırılmasının nasıl yapılması gerektiği tartışılmıştır. Terörizmin ortaya çıkışına sebebiyet veren motivasyon unsurları üzerinden tasnif gerçekleştirilirken; aynı zamanda da terör örgütlerini ortaya çıkaran ve gelişimini etkileyen birey, grup veya aktörlerin farklılığına, amaçlarına, hedef aldıkları kitlelere ve faaliyet alanlarına göre çeşitlendiği görülmektedir (Wilkinson, 2011, s. 6-7). Bu bağlamda terör örgütlerinin gelişiminde ideolojilerin savundukları değerlerin üzerinde oldukça büyük bir etkisi vardır. Terör örgütleri için ideoloji, sadece dünya görüşü oluşturan siyasal bir düşünme şekli değil; aynı zamanda örgütün savunduğu değerler çerçevesinde tanımladıkları haksızlık ve deneyimlerinin eyleme dönüşmesini sağlayan söylemlerdir. Savundukları ideolojiden hareketle terör örgütleri, düşünceleri ve politik şiddet araçlarını bir araya getirmektedirler (Stepanova, 2008, s. 21). İdeoloji, yukarıda ifade edilen özelliğiyle, terör örgütünün ayırt edici siyasal kimliğini ve amaçlarını tanımlayan inançlarını, değerlerini, ilkelerini ve hedeflerini şekillendirmektedir (Drake, 1998, s. 54-55). Bu minvalde ideoloji, grup dinamiğini harekete geçirmekte ve terör örgütlerinin amaçlarına ulaşmak için kullanılması gereken araçların da ne olması gerektiğini söyler. İdeoloji bu şekliyle terör örgütleri için yönlendirici bir fonksiyon olarak ortaya çıkabilmektedir (Drake, 1998, s. 56).

19. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) teknolojik ve ekonomik gelişmeler ile üretimin ve ticaretin hızla artması, modern kapitalist ekonominin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Şehirlerde gelişen endüstrinin işgücü ihtiyacı ve daha iyi yaşam beklentisiyle kırsal bölgelerden şehirlere göç hızlanmış; kentsel nüfus da önemli ölçüde artmıştır. Bu şekildeki dönüşüm toplumsal yaşamda sınıfların ortaya çıkmasına ve sınıflar arası farklılıkların oluşmasına, bütün ilerlemelerden faydalanan burjuvazi sınıfı ile güvencesiz bir ortamda çalışan işçi sınıfının

ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu bağlamda toplumsal dönüşüm ile meydana gelen gerilimler aynı zamanda devrimci sol doktrinlerin gelişmesine katkı sağlamıştır (Hubac-Occhipinti, 2007, s. 114-115).

Endüstri Devrimi ile yaşanan sosyo-ekonomik değişimler ile kapitalizmin yabancılaştırıcı ve sömürücü koşulları Anarşizm, Komünizm/Marksizm gibi ideolojilerin ve devlet karşıtı devrimci terörizmin ortaya çıkmasının zeminini hazırlamıştır (Hoffman, 2006, ss. 4-5). Tarihsel olarak 19. yüzyılda Rusya’da Çar rejiminden hoşnut olmayan, düşünsel olarak da Anarşizm ve Marksizmin fikirlerinden etkilenen öğrenci hareketlerinin bir sonucu olarak eylemli propaganda stratejisi, çeşitli terörist hareket ve gruplarca benimsenmiştir. 20.yüzyılda ise Rus devrimini gerçekleştiren Lenin ve Bolşeviklerin öncü olarak oluşturdukları komünist partiler ve Che Guevara’nın “silahlı mücadele” olarak adlandırdığı kendini adanmış çekirdek öncü bir grubun silahlı mücadele ile mevcut politik koşulların değiştirilebileceğini ön gördüğü terör eylemleri bir strateji olarak benimsenmiştir (Martin, 2003, s.144; Lutz & Lutz, 2008, s.132-136). İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ise sol ideoloji, değişik içeriklere sahip muhalif gruplar ve terör örgütleri için ideolojik bir zemin oluşturmuştur. Bu dönemde ortaya çıkan radikal sol örgütler, Marx ve Lenin’in teorilerini, anarşist prensipleri, Troçki veya Mao’nun fikirlerini kendilerine uyarlamışlardır. “Ulusal Kurtuluş Hareketi” adı altında gerçekleşen muhalif hareketlerde, Marksist devrimci karakteristik özellikler benimsenmiştir. Yine bu dönemde Çin’de Mao, Vietnam’da Ho Chi Minh ve Küba’da Fidel Castro liderliğindeki hareketlerde milliyetçilik ile Marksizm sentez edilmiştir (Martin, 2003, s. 139). 1960’lı yıllardan itibaren ise 1967’de Ortadoğu’daki Altı Gün Savaşları ile Bolivya’da Ernesto Che Guevara’nın öldürülmesi, 1968’de Paris’teki öğrenci olayları ile Vietnam Savaşı örnekleri radikal sol terör örgütlerinin ön plana çıkmasında ve yayılmasında etkili olmuştur (Avcı, 2019, s.142). Özellikle Vietnam Savaşı (1963-1973) ile ABD ve Avrupa’da savaş karşıtlığı ile devletin sistemine karşı protestolar, kapitalizm karşıtlığı ile işçilerin haklarının ve üçüncü dünyanın sömürüldüğü gibi temaları kullanan birçok sol ideolojik grup ortaya çıkmıştır (Lutz & Lutz, 2008, s. 134). Avrupa’da Marksist-Leninist temelli sol ideolojik fikirlerden esinlenen Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF/Baader-Meinhof Gang), İtalya’da 1969’da kurulan Kızıl Tugaylar, Japon Kızıl Ordusu (JRA), Filistin’in Kurtuluşu İçin Halk Cephesi (PFLP) adlı terör örgütleri suikast, uçak kaçırma, adam kaçırma gibi pek çok terör saldırısı gerçekleştirmişlerdir (Branan, 2006, s. 57-60; Wilkinson, 2003, s. 117-118).

Radikal sol terör örgütler, dünyadaki gelişimine benzer şekilde Türkiye’de de etkili olmuştur. Belirli dönemlerde yoğunluğu azalmakla birlikte radikal sol terör tehdidi, Türkiye’de her zaman gündemde yer almıştır. Türkiye’de ortaya çıkan radikal sol terör örgütler; Marksist, Leninist ve Maoist ideolojiler ve bu ideolojilerin devrimci mücadele anlayışı ile hareket ederek sosyal, ekonomik ve politik meselelerin yeniden ele alınması ve değiştirilmesini hedeflemektedirler. Ancak, bu değişimi milli egemenliği göz

ardı edecek şekilde silah zoruyla gerçekleştirmeyi amaçlamaktadırlar (Şen, 2017, s. 120). Bu bağlamda mevcut siyasi yönetime ilişkin söylemlerini ve eleştirilerini “parlamento dışı muhalefet” sloganıyla şiddet kullanma şeklinde temellendirmişlerdir (Beyaz Kitap, 1973, s. 16-17). Mao’nun özellikle Soğuk Savaş döneminde dünya güçlerine ilişkin görüşleri, bürokratik parti modeline yönelttiği eleştiriler bulunmaktadır. Dahası Mao’nun gençliğe özel önem vermesi, halk savaşı stratejisini ön plana çıkarması, kırlarda örgütlenip şehirlerin kuşatılması savı pek çok radikal sol örgüt üzerinde çarpıcı bir etki yaratmıştır (Güngören, 2020, s. 76). Bu kapsamda 1970’in sonlarından Mayıs 1972’ye kadar Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının terör eylemleri gerçekleştirdiği THKO, 1970-1972 yılları arası Mahir Çayan ve beraberindekilerinin faaliyet gösterdiği THKP-C, 1972-1973’e kadar İbrahim Kaypakkaya’nın başını çektiği TKP/ML Türkiye’de 70’li ve 80’li yıllara damgasını vuran terör örgütleri olmuştur (Ergişi, 2014, s. 76). 80’ler den sonra radikal sol terör örgütleri güç kaybetse de yok olmamış ve ülke içerisinde aktif eylemlerde bulunmaya devam etmektedirler.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Radikal sol terörizm ile ilgili çalışma yapacak olan araştırmacıların dikkatine sunulması ve araştırmaların devamlılığına katkı sağlayabilmek amacıyla hazırlanan bu çalışma, bibliyometrik bir analiz niteliği taşımaktadır. Ayrıca, radikal sol terörizme ilişkin kavramsal bir çerçeve sunulmuş; literatürün radikal terörizmi ortaya çıkaran farklı bileşenlere ve bulgulara temel boyutlarıyla yer verilmiştir. Radikal sol terörizm ile ilgili kavramsal çerçeve sunulduktan sonra, çalışmanın analiz kısmına geçilmiştir. Araştırmaları nicel olarak analiz edebilmek için WoS core collection veri tabanı ve VOSviewer yazılımı kullanılmıştır. VOSviewer programı Web of Science üzerinden çekilen verilerin bibliyometrik haritalarını oluşturma ve incelenmesinde oldukça detaylı bir görüntüleyici sunmaktadır. Anahtar sözcük grupları iki tırnak arasına alınarak araştırılmıştır. Kelime grupları tırnak arasına alınarak yazıldığında konu ile ilgisi olmayan sonuçlar ortadan kaldırılmakta ve daha net verilere ulaşılabilmektedir (Koç, 2022, s. 69).

Veri tabanındaki literatür taraması, Aralık 2024’te yapılmıştır. Çalışmanın ana sorusu “Radikal sol terörizm konulu çalışmalar Web of Science endeksinde nasıl ele alınmaktadır?” Ana soruya cevap bulmak maksadıyla araştırma boyunca toplam 7 sorunun cevabı aranmıştır. Bunlar sırasıyla;

Araştırma Sorusu-1: Radikal sol terörizm konulu çalışmalar hangi yıllarda yoğunluk göstermiştir?

Araştırma Sorusu-2: Radikal sol terörizm konulu çalışmalar hangi ülkelerde daha sık çalışılmıştır?

Araştırma Sorusu-3: Sözü edilen konu hakkında en çok atıf alan yazarlar ve eserleri nelerdir?

Araştırma Sorusu-4: Radikal sol terörizm konulu çalışmaların bağlı oldukları disiplinler hangileridir?

Araştırma Sorusu-5: Çalışmalarda en sık kullanılan anahtar sözcükler nelerdir?

Araştırma Sorusu-6: Çalışmalarda Türkiye özelinde nasıl bir literatür bulunmaktadır?

Araştırma Sorusu-7: Radikal sol terörizm konulu çalışmalarda ortak yazarlar bulunmakta mıdır?

Konunun derinliğinin ve radikal sol terörizm noktasında alt örneklemelerin fazla olması, literatürde kullanılan tanım kategorilerinin fazla olması sebebiyle veri tabanındaki arama için toplam 4 adet anahtar sözcük grubu kullanılmıştır. Bunlar sırasıyla “left terrorism”, “left wing terrorism”, “left wing terrorist”tir. Sonuncu anahtar sözcük grubu ise genelden özele inerek Türkiye içerisindeki çalışmaları tespit edebilmek maksadıyla “Turkey and left wing terrorist organization” şeklinde analiz edilmiştir. Radikal sol terör örgütleri söz konusu olduğunda etkilenen ülkelerden bir tanesi de Türkiye’dir. Bu bağlamda hem bu sorun sahasına ilişkin Türkiye analizini yapabilmek hem de literatürdeki kısıtlılığın Türkiye içinde geçerli olduğunu ortaya koyabilmek amacıyla Türkiye ile alakalı anahtar sözcüklere yer verilmiştir. Dört anahtar grubuna ilişkin WoS’tan ulaşılan toplam veri sayısı 0’dır. Her dört kategorinin sayısının 100’ü geçememesi bu konuda çalışmaların ne kadar az olduğunu gözler önüne sermektedir. İlk olarak “left terrorism” (sol terörizm) anahtar sözcük grubu WoS’ta tırnak içinde aranarak kullanılmıştır. Bu sözcük grubu ile “all fields” (tüm alanlar) içinde yapılan aramada toplam 11 çalışmaya ulaşılmıştır. 11 çalışmanın 6 tanesi araştırma makalesi, 5 tanesi de kitap incelemesidir. İkinci sözcük grubu ise “left wing terrorism” (sol kanat/motivasyonlu terörizm)’dir. “left wing terrorism” ile “all fields” (tüm alanlar) içinde yapılan aramada toplam 52 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmaların 40 tanesi makale, 9’u kitap inceleme, 2’si bildiri, 1 tanesi ise kitap bölümüdür. Üçüncü sözcük grubunu ise “left wing terrorist” oluşturmaktadır. Bu kapsamda “all fields” (tüm alanlar) içinde yapılan aramada toplam 13 çalışma tespit edilmiştir. Çalışmaların 12’si makale, 1 tanesi ise kitap bölümü şeklindedir. Bu bağlamda hem bu sorun sahasına ilişkin Türkiye analizini yapabilmek hem de literatürdeki kısıtlılığın Türkiye içinde geçerli olduğunu ortaya koyabilmek maksadıyla “Turkey and left wing terrorist organization” başlığı ile tarama yapılmış, toplam 4 adet çalışmaya ulaşılmıştır. 3 çalışma makale, 1 çalışma bildiri kitabı şeklindedir.

Tarama için çalışmaların yayınlandığı yıl sınırlaması yapılmamıştır. Çalışmada öncelikli olarak doküman türünün muhteviyatına ilişkin analiz yapılmıştır. Akabinde çalışmalar yıllara ve ülkelere göre tasnif edilmiştir. Çalışmalarda en çok atıf alan yazarların ve çalışmalarının isimleri ile kaç adet atıf aldıkları ortaya konulmuştur. Bunların dışında çalışmalarda en çok kullanılan anahtar sözcük grupları ve çalışmaların bağlı oldukları disiplinlerin analizi yapılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZ

Bu bölümde, radikal sol terörizm ve sol motivasyonlu terör örgütleri hakkında en fazla yayın yapılan araştırmaların incelenmesinin ardından elde edilen veriler yer almaktadır. Söz konusu veriler aşağıdaki başlıklar kapsamında analiz edilmiştir.

3.1. Araştırmaların Yıllara Göre Analizi

Veri tabanında çalışmaların yıllara göre analizini yapmak maksadıyla toplamda 4 adet anahtar sözcük grubu kullanılmıştır. Bu başlıklar sırasıyla “left terrorism”, “left wing terrorism”, “left wing terrorist” ve son olarak “turkey and left wing terrorist organization” dır.

İlk anahtar sözcük grubu olan “left terrorism” (sol terörizm) adına kayıtlı WoS'ta toplam 11 çalışmanın yıllara göre dağılımı incelendiğinde 1985-2022 yılları arasında olduğu tespit edilmiştir. Sadece 1985 ve 2011 senelerinde 2 adet çalışma varken; diğer yıllarda çalışma sayısı sadece 1'dir. 1985 yılı öncesine ait herhangi bir çalışma bulunamamıştır. WoS'ta kayıtlı araştırmaların “left terrorism” (sol terörizm) anahtar sözcük grubu adına kayıtlı çalışmaların yıllara göre dağılımı, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. WoS'ta “Left Terrorism” (Sol Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

NO.	YAYIN YILI	ÇALIŞMA SAYISI	11 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	2022	1	9.091%
2	2020	1	9.091%
3	2017	1	9.091%
4	2015	1	9.091%
5	2014	1	9.091%
6	2011	2	18.182%
7	2008	1	9.091%
8	1996	2	18.182%
9	1985	1	9.091%

İkinci anahtar sözcük grubu olan “left wing terrorism” (sol kanat/motivasyonlu terörizm) anahtar sözcük grubu adına tarama yapıldığında veri tabanına kayıtlı 52 adet çalışmaya rastlanılmaktadır. Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla yayının 2013'te 6 adet olduğu tespit edilmiştir. 1994-2005 yılları arası bu konu başlığında herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Soğuk Savaş Dönemi'nin bitişinin ve küresel terörizm

tehdidinin ortaya çıkışının çalışmalarda odak noktasını değiştirdiği değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Wos'ta “Left Wing Terrorism” (Sol Kanat/Motivasyonlu Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

NO.	YAYIN YILI	ÇALIŞMA SAYISI	52 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	2024	1	1.923%
2	2023	2	3.846%
3	2022	3	5.769%
4	2021	3	5.769%
5	2020	1	1.923%
6	2019	4	7.692%
7	2018	4	7.692%
8	2016	2	3.846%
9	2015	4	7.692%
10	2014	2	3.846%
11	2013	6	11.538%
12	2012	2	3.846%
13	2011	1	1.923%
14	2010	4	7.692%
15	2009	4	7.692%
16	2008	1	1.923%
17	2007	2	3.846%
18	2006	3	5.769%
19	2004	1	1.923%
20	1995	1	1.923%
21	1985	1	1.923%

İkinci anahtar sözcük grubu olan “left wing terrorism” (sol kanat/motivasyonlu terörizm) anahtar sözcük grubu dışında terör örgütleri de araştırılmak istenmiştir. Bu kapsamda üçüncü anahtar sözcük grubu “left wing terrorist” şeklinde taratılmıştır. Bu sözcük grubuyla tarama yapıldığında veri tabanına kayıtlı 13 adet çalışmaya rastlanılmaktadır. Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde en fazla yayının 2009, 2013 ve 2015’te ikiyeşer çalışma şeklinde olduğu tespit edilmiştir. 2009 öncesi bu konu başlığında herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Genel olarak bakıldığında bu sözcük grubu altında yapılan çalışmaların yıllara sâri oranı oldukça düşüktür.

Tablo 3. WoS’ta “Left Wing Terrorist” (Sol Kanat Terörist) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

NO.	YAYIN YILI	ÇALIŞMA SAYISI	13 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	2023	1	7.692%
2	2022	1	7.692%
3	2020	1	7.692%
4	2015	2	15.385%
5	2013	2	15.385%
6	2012	2	15.385%
7	2011	1	7.692%
8	2010	1	7.692%
9	2009	2	15.385%

Radikal sol terörizm ve terör örgütlerine ilişkin yapılan çalışmaların Türkiye özeline inildiğinde ise az sayıda çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde diğer veri toplama alanları olan Google Scholar ve YÖK tez taramaya da bakıldığında Türkiye’de bu alana ilişkin çalışmanın oldukça az olduğu tespit edilmiştir. WoS veri tabanında “Turkey and left wing terrorist organization” (Türkiye ve sol terör örgütleri) anahtar sözcük grubu adına kayıtlı toplam 4 çalışma bulunmaktadır.

Tablo 4. “Turkey And Left Wing Terrorist Organization” (Türkiye Ve Sol Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

NO.	YAYIN YILI	ÇALIŞMA SAYISI	4 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	2023	1	25.000%
2	2015	1	25.000%
3	2011	2	50.000%

Dört temel anahtar sözcük grubu kapsamında araştırılan sözcük gruplarının yıllara sâri dağılımına bakıldığında 1980’li yıllardan itibaren dünya genelinde radikal sol terörizm ve sol terör örgütlerine ilişkin çalışmaların genel olarak terörizm literatürü içerisinde görece az kaldığı değerlendirilmektedir. Soğuk Savaş sonrası her ne kadar sol ideolojiler, Sovyetler Birliği’nin dağılması sonrasında Komünist sistemlerin yıkılmasıyla gücünü kaybetmiş olsa da kapitalist sistemin yarattığı eşitsizlikler ile günümüzde temel insan haklarını yasaklayan baskı ve otoriter rejimlerin olması, Marksizmin değişik şekillerde tekrar ortaya çıkmasına ortam sağlamakta, muhalif gruplar için temel oluşturabilecek bir yaklaşım

geliştirmelerine ön ayak olmaya devam etmektedir (Lutz ve Lutz, 2008: 158-159). Buradan hareketle 1990 sonrasında sınırlı olmakla birlikte radikal sol ideoloji, terörizm ve teröristler ile alakalı çalışmalara rastlanılmaktadır.

3.2. Araştırmaların Ülkelere Göre Analizi

Veri tabanında çalışmaların ülkelere göre analizini yapmak maksadıyla toplamda 4 adet anahtar sözcük grubu kullanılmıştır. Bu başlıklar sırasıyla “left terrorism”, “left wing terrorism”, “left wing terrorist” ve son olarak “Turkey and left wing terrorist organization” dır.

İlk anahtar sözcük grubu olan “left terrorism” (sol terörizm) adına kayıtlı WoS ’ta toplam 11 çalışmanın yapıldığı ülkelere göre dağılımı incelendiğinde 5 ülke bulunduğu tespit edilmiştir. En fazla çalışmanın yapıldığı ülke 4 çalışma ile Amerika Birleşik Devletleridir. Diğer ülkelerdeki çalışma sayısı ise sadece 1 adettir. Üç tane çalışma ise veri tabanında herhangi bir bilgi içermediği için analize dâhil edilememiştir. WoS’ta kayıtlı araştırmaların “left terrorism” (sol terörizm) anahtar sözcük grubu adına kayıtlı çalışmaların yıllara göre dağılımı, Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. WoS’ta “Left Terrorism” (Sol Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Çalışmaların Ülkelere Göre Dağılımı

NO.	ÜLKE	ÇALIŞMA SAYISI	11 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Amerika Birleşik Devletleri	4	36.364%
2	Fransa	1	9.091%
3	Almanya	1	9.091%
4	İspanya	1	9.091%
5	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği	1	9.091%

İkinci anahtar sözcük grubu olan “left wing terrorism” (sol kanat/motivasyonlu terörizm) anahtar sözcük grubu adına tarama yapıldığında veri tabanına kayıtlı 52 adet çalışmaya rastlanılmaktadır. Çalışmaların ülkelere göre dağılımı incelendiğinde en fazla yayının İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya’da yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. WoS’ta “Left Wing Terrorism” (Sol Kanat/Motivasyonlu Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Çalışmaların Ülkelere Göre Dağılımı

NO.	ÜLKE	ÇALIŞMA SAYISI	52 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	İngiltere	12	23.077%

2	Amerika Birleşik Devletleri	12	23.077%
3	Almanya	10	19.231%
4	Hollanda	5	9.615%
5	İtalya	4	7.692%
6	Finlandiya	2	3.846%
7	İsviçre	2	3.846%
8	Kanada	1	1.923%
9	İsrail	1	1.923%
10	Norveç	1	1.923%
11	İskoçya	1	1.923%
12	Türkiye	1	1.923%

Üçüncü anahtar sözcük grubu “left wing terrorist” şeklinde taratılmıştır. Bu başlık adına tarama yapıldığında veri tabanına kayıtlı 13 adet çalışmaya rastlanılmaktadır. Çalışmaların en çok Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri’nde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye iki madde olarak veri tabanında kodlanmıştır. Bunun da sebebi literatürde kimi metinlerde ‘Turkey’ kimi metinlerde ise ‘Türkiye’ olarak tanımlanmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 7. Wos’ta “Left Wing Terrorist” (Sol Kanat Terörist) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Kayıtlı Çalışmaların Ülkelere Göre Dağılımı

NO.	ÜLKE	ÇALIŞMA SAYISI	13 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Almanya	2	15.385%
2	Amerika Birleşik Devletleri	2	15.385%
3	Avusturalya	1	7.692%
4	Avusturya	1	7.692%
5	İngiltere	1	7.692%
6	İtalya	1	7.692%
7	Turkey	1	7.692%
8	Türkiye	1	7.692%
9	Birleşik Arap Emirlikleri	1	7.692%

Son anahtar sözcük grubu olan “Turkey and left wing terrorist organization” ile veri tabanında yapılan araştırma neticesinde elde edilen 4 çalışmadan 1 tanesinin içerik bilgileri veri tabanında bulunamadığı için analize dâhil edilememiştir. Diğer 3 çalışma ise Türkiye’de yapılmıştır. Verinin sadece Türkiye olması sebebiyle bu anahtar sözcük grubu tablolastırılmamıştır.

Tablolarda görüldüğü üzere radikal sol terörizm ve terörist örgütler üzerine en çok çalışma yapılan ülkeler arasında Amerika, Almanya ve İngiltere başı çekmektedir. Terörizm alanına ilişkin çalışmaların dünyada ağırlıklı olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde olması sebebiyle, alt alan olarak da radikal sol terörizmde başı çekmesi şaşırtıcı değildir. Almanya'nın bu çalışma alanında ön plana çıkmasının temel nedeni ise özellikle 1970'li yıllarda Almanya'da ortaya çıkan ve diğer radikal sol örgütler içerisinde ön plana çıkan Baader- Meinhof örgütü, popüler basında adlandırıldıkları şekliyle Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF)'dır. Örgüt liderlerinden Meinhof'un kadın olması örgüte dikkatleri arttırırken; örgüt, çeşitli soygunlarda ve Amerikan askeri üslerinin bombalanması eylemlerinde de rol almıştır. Meinhof, 'şehir gerillası' kavramı da dâhil olmak üzere grubun ürettiği pek çok broşür ve manifesto kaleme almış, bir çek radikal sol örgütün ideolojik eğitiminde örnek alınmıştır (Meinhof, 2008; Colvin, 2009). Türkiye özelinde ise akademik çalışmalar oldukça azdır. *Web of Science* veri tabanı dışındaki Google Scholar, Yök Tez Tarama gibi çeşitli veri merkezlerinde sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılabilmektedir.

3.3. Araştırmalarda En Çok Atıf Yapılan Yazarlar Analizi

Radikal sol terörizm ile alakalı çalışma sayısının terörizm alanında görece az olması sebebiyle en çok atıf alan yazarlar dört anahtar sözcük grubunda birleştirilmiştir. Bu kapsamda toplam 80 çalışma içerisinde en çok atıf alan yazarlar Tablo-9'da yayın yılı ve toplam atıf sayısı ile verilmiştir. Radikal sol terörizm söz konusu olduğunda çalışmaların az olması sebebiyle en çok atıf alan yazarlarda sadece ilk on kişi sınırlaması yapılmamıştır. Bu sebeple atıf sayısı 3 olan yazarlar da analize dâhil edilmiştir. Böyle bir sınıflandırmanın ileride bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara genel tabloyu daha ayrıntılı sunduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 9. Wos'ta Kayıtlı “Left Terrorism”, “Left Wing Terrorism”, “Left Wing Terrorist” Ve “Turkey And Left Wing Terrorist Organization” Anahtar Sözcük Grupları Kapsamında En Çok Atıf Alan Yazarlar, Çalışmalar Ve Atıf Sayıları

NO.	YAZARLAR	ÇALIŞMANIN ADI	YILI	ATIF SAYISI
1	Kibris, A.	Funerals And Elections: The Effects Of Terrorism On Voting Behavior In Turkey	2011	126
2	Shughart, WF.	An Analytical History Of Terrorism, 1945-2000	2006	72
3	Cunningham, KJ.	Countering Female Terrorism	2007	47
4	McAlexander, RJ.	How Are Immigration And Terrorism Related? An Analysis Of Right- And Left-Wing Terrorism In Western Europe, 1980-2004	2020	25
5	Gaibullov, K.	Terrorist Group Location Decision: An Empirical Investigation	2015	20
6	Melzer, P	'Death In The Shape Of A Young Girl' Feminist Responses To Media	2009	17

7	Karyotis, G.	Representations Of Women Terrorists During The 'German Autumn' Of 1977	2007	16
8	Orsini, A.	Securitization Of Greek Terrorism and Arrest Of The 'Revolutionary Organization November 17'	2012	15
9	Varaine, S.	Poverty, Ideology And Terrorism: The STAM Bond	2020	14
10	Norris, JJ.	Revisiting The Economics And Terrorism Nexus: Collective Deprivation, Ideology And Domestic Radicalization In The US (1948-2016)	2016	11
11	Hürter, J.	Entrapment And Terrorism On The Left: An Analysis Of Post-9/11 Cases	2009	11
12	Hanshaw, K.	Counterterrorism Policy. A Comparison of Germany and Italy, 1969-1982	2012	11
13	deGraaf, B ve Malkki, L.	'Sympathy for the Devil?' The West German Left and the Challenge of Terrorism	2010	9
14	Taylor, JD.	Killing it Softly? Explaining the Early Demise of Left-Wing Terrorism in the Netherlands	2015	8
15	Bielby, C.	The Party's Over? The Angry Brigade, The Counterculture, And The British New Left, 1967-1972	2010	8
16	Koehler, D.	Remembering the Red Army Faction	2021	7
17	Hof, T.	"The Fighting Made Me Feel Alive:" Women's Motivations for Engaging in Left-wing Terrorism: A Thematic Analysis	2013	7
18	Kingdon, A. ve Gray, B.	The Moro Affair - Left-Wing Terrorism and Conspiracy in Italy in the Late 1970s	2022	6
19	Koehler, D.	The Class Conflict Rises When You Turn up the Heat: An Interdisciplinary Examination of the Relationship between Climate Change and Left-Wing Terrorist Recruitment	2021	6
20	Orsini, A.	Disengaging from Left-Wing Terrorism and Extremism: Field Experiences from Germany and Research Gaps	2015	3
21	Biresselioglu, M.E. ve Yumurtacı, IO.	Are Terrorists Courageous? Micro-Sociology of Extreme Left Terrorism	2015	3
22	Vielhaber, D.	Evaluating the nature of terrorist attacks on the energy infrastructure: the periodical study for 1970-2011	2013	3
		The Stasi-Meinhof Complex?		

En çok atıf alan ilk çalışma Arzu Kibris'in "Funerals And Elections: The Effects Of Terrorism On Voting Behavior In Turkey" (2011) isimli çalışmasıdır. Bu makale, terörizmin 1991 ve 1995 genel seçimlerinde Türk seçmenlerin seçim tercihleri üzerindeki etkilerini ampirik olarak analiz etmektedir. Terör örgütü PKK'ya karşı mücadelede şehit düşen Türk asker ve polislerinin tarih ve defin yerlerini içeren bir veri setine dayanmaktadır. Yazar, ilçe düzeyinde güvenlik güçlerinin terör kayıplarının sayısını, o ilçe halkının maruz kaldığı terör seviyesinin bir ölçüsü olarak kullanmakta ve teröre maruz kalmanın insanların seçim tercihlerini etkileyip etkilemediğini ve nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Her ne kadar çalışma etnik ayrılıkçı bir terör örgütü olan PKK ile ilişkili olsa da çalışmada teröre maruz kalma, sol motivasyonlu örgüt ile alakalı karşılaştırmalar yapması bakımından önemlidir (Kibris,2011).

İkinci sırada en çok atıf alan çalışma ise William Shughart'ın 'An Analytical History of Terrorism, 1945-2000' (2006) isimli makalesidir. Bu makale, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan yirmi birinci yüzyılın başına kadar modern terörizmin tarihinin izini sürmekte ve tarihi ulusal kurtuluş ve etnik ayrılıkçılığa hizmet eden terörizm, sol kanat terörizmi ve İslamcı terörizm şeklinde üçe ayırmaktadır (Shughart, 2006).

Karla J. Cunningham'ın 'Countering Female Terrorism' (2007) isimli çalışma kadın teröristlerin sahip olduğu potansiyelleri, avantajları ve sonuçları çeşitli ülke örnekleri üzerinden yapılmaktadır. Bu kapsamda motivasyonlarına göre farklı terör örgütleri içerisindeki kadınlar çalışmada detaylı bir şekilde ele alınmaktadır (Cunningham, 2007).

Richard J. McAlexander 'How Are Immigration and Terrorism Related? An Analysis of Right- And Left-Wing Terrorism In Western Europe, 1980-2004' adlı makalesinde (2020), 1980-2004 yılları arasında Batı Avrupa ülkelerinde göç ve terörizm arasındaki ilişki incelenmektedir. Çalışmada göçteki artışın terörizmdaki artışla pozitif ilişkili olduğu, ancak motivasyon noktasında bu ilişkinin sol kanat terörizmden daha çok sağ kanat terörizmle ilişkili olduğu tespit edilmiştir (McAlexander, 2020).

Khusrav Gaibullov'un 'Terrorist Group Location Decision: An Empirical Investigation' adlı çalışması (2015) terörist grupların yer seçiminin belirleyicilerini araştırmaktadır. 525 terörist grup ve 113 potansiyel operasyon üssü ülkeden oluşan verilere uygulanmıştır. Çalışmada, bir ülkedeki mevcut grup sayısının, bir terörist grubun o ülkeyi operasyon üssü olarak seçme olasılığını artırdığını göstermektedir. Terörist gruplar içerisinde özellikle sol kanat terörist gruplar için, mevcut grupların giriş yapan grupla benzer ideolojiyi paylaştığı bir ülkeye yerleşme olasılığı daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Gaibullov, 2015).

Patricia Melzer'in "Death in the Shape of a Young Girl": Feminist Responses to Media Representations of Women Terrorists During the 'German Autumn' of 1977' isimli makalesi (2009), 1977 yılında Batı Almanya'daki kadın teröristlerin ana akım medyada yer almasına yönelik feminist tepkileri incelemektedir. Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) ve '2. Haziran Hareketi' ('Bewegung 2. Juni') gibi solcu terörist gruplardaki kadınlar, kadınlara yönelik kültürel rahatsızlığı yansıtan cinsiyetçi bir söyleme ilham vermiştir. Haziran Hareketi' ('Bewegung 2. Juni') gibi solcu terörist gruplardaki kadınlar, siyasi şiddete katılan kadınlarla ilgili kültürel bir rahatsızlığı yansıtan cinsiyetçi bir söyleme ilham vermiş, medya da kadın teröristleri 'doğal olmayan' kadınlar olarak konumlandıran kavramları yaymıştır. Bu analiz, 1970'ler ve 1980'lerde Batı Alman medya yayınlarında kadın teröristlere ilişkin bulduğumuz farklı 'Alltagstheorien'lerin (gündelik veya sağduyu teorileri), Batı Alman feminist aktivistlerin kendi siyasi topluluklarında şiddetin meşru bir araç olduğuna ilişkin argümanları incelemeleri için nasıl bir sıçrama tahtası işlevi gördüğünü göstermektedir. Bu makale, 1970'lerde meydana gelen karmaşık tartışmaları görünmez kılan politik şiddetle ilgili temel feminist pozisyonları kısaca

özetleyerek başlıyor. Makalenin ikinci bölümünde, Der Spiegel (The Mirror) gibi Batı Alman medyası tarafından dolaşıma sokulan kadın terörist imgeleri kullanılarak, derginin 1977'de RAF eylemlerini konu alan bir makalede propagandasını yaptığı 'Alltagstheorien' bağlamsallaştırılmaktadır. Makalenin üçüncü ve ana bölümünde, bu ve diğer makalelerin çağdaş feminist hareket yayınlarından aldığı tepkiler incelenmektedir (Melzer, 2009).

G. Karyotis'in hazırladığı 'Securitization of Greek Terrorism And Arrest Of The 'Revolutionary Organization November 17' isimli çalışma (2007) Yunanistan'da faaliyet gösteren sol terörist grup olan '17 Kasım Devrimci Örgütü' ile mücadele sürecini ele almaktadır. Yunanistan'ın terörle mücadele stratejisinde 2000'li yılların başında gerçekleşmeye başlayan operasyonel değişikliklerin yanı sıra, terörizmin Yunanistan'ın güvenlik gündemine ilk kez dahil edilmesine yol açan köklü kavramsal değişiklikler de çalışmada analiz edilmektedir (Karyotis, 2007).

Alessandro Orsini, "Poverty, Ideology And Terrorism: The STAM Bond" adlı çalışması (2012) toplumun en düşük sosyo ekonomik gruplarından olmayan kişilerin sol bir terör örgütüne katılma kararında ideolojinin rolüne odaklanmaktadır. Max Weber, Clifford Geertz ve Raymond Boudon'un sosyolojik bakış açısını benimseyen yazar, "ilk saatin teröristi" kavramını ortaya atmakta ve ideolojiyi bir tür sosyal bağ olarak ele almaktadır. İdeoloji kavramı burada dört boyuta ayrılmıştır: Sosyal, Zamansal, Duygusal ve Ahlaki (STAM bağı). Bu makalede ayrıca 1970-2011 yılları arasında terör suçlarından tutuklanan (2,730) veya hüküm giyen (528) İtalyanların yaşları, cinsiyetleri, eğitim düzeyleri ve mesleklerine ilişkin veriler de sunulmaktadır. İtalyan teröristlere ilişkin veriler Adalet Bakanlığı Mahkumlar Genel Müdürlüğü tarafından sağlanmıştır (Orsini, 2012).

Simon Varaine'nin 'Revisiting the Economics And Terrorism Nexus: Collective Deprivation, Ideology and Domestic Radicalization in the US (1948–2016)' adlı çalışması (2020) bir iddia ile yola çıkmaktadır. Yazara göre literatürdeki çalışmalar genellikle ekonomik yoksunluk ile terörist faaliyetler arasında bir ilişki bulamamakta, bu da ekonomik koşulların terörist hareketlerin ortaya çıkmasında bir rolü olmadığı sonucuna yol açmaktadır. Mevcut makale bu sonuca meydan okumaktadır. Kolektif yoksunluğun terörizme katılımı etkilediğini, ancak terörist hareketlerin ideolojisine bağlı olarak farklı yönlerde etkilediğini savunmaktadır. Aşırı sağ terörizm kolektif yoksunluk zamanlarında daha fazla harekete geçerken, aşırı sol terörizm kolektif iyileşme zamanlarında daha fazla harekete geçmektedir. Çalışma, ekonomik koşulların terörist hareketlenmeyi tetiklemede hiçbir rolü olmadığı görüşünü reddettiği için kolektif yoksunluğun aşırı sağ ve aşırı sol terörizm üzerindeki farklı etkisi, sistem gerekçelendirme ve geri tepme teorileri ile uyumlu olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca, çalışmada elde edilen bulgular kolektif yoksunluğun radikalleşmeyi suç işleme aşamasından ziyade erken bir aşamada etkilediğini göstermektedir (Varaine, 2020).

Jesse J.Norris'in 'Entrapment and Terrorism on The Left: An Analysis Of Post-9/11 Cases' adlı çalışması, bir muhbir veya gizli ajan içeren 11 Eylül sonrası dört sol terörizm davasının derinlemesine analizini yapmaktadır. Makale, bu davaların incelenmesine dayanarak, dört davanın en az üçünde güçlü tuzak iddiaları olduğu ve gerçekçi olarak, dört davadaki sanıkların hiçbirinin hükümetin yönlendirmesi olmadan herhangi bir terör suçu işlemeyeceği sonucuna varmaktadır. Farklı yerel terörizm türlerinin karşılaştırmalı analizi, cihatçı, solcu ve sağcı terörizm davalarındaki tuzak iddialarının özelliklerinde büyük benzerlikler bulmaktadır. Makale, solcuların tuzağa düşürülme iddialarını, hükümetin solcu aktivistleri hedef almaya yönelik daha geniş çaplı girişimleri bağlamında ele almakta ve solcu terörizm davalarında şüpheli operasyonlarına yol açan ana faktörlerin ilk analizini sunmaktadır (Norris, 2016).

Joannes Hürter'in 'Counterterrorism Policy: A Comparison of Germany and Italy, 1969-1982' adlı çalışması (2009), 1970'li yıllar boyunca sol terör saldırıları ve cinayetlerden en çok etkilenen Batı Avrupa devletleri İtalya ve Federal Cumhuriyet'i incelemektedir. Terörizm, devlet ve toplumun karşılıklı bağımlılığı her iki demokrasiyi şekillendirmiştir. Çalışmada her iki ülkenin terörizme karşı siyasi ve idari eylemler, aygıtı geniş ölçüde ve ceza kanunu incelenmiş ve yapılan uygulamalara yer verilmiştir. Sol terörizmin İtalya'da daha fazla olması ve bu nedenle Almanya'dakinden daha tehlikeli olması nedenleri çalışmada yer bulmaktadır (Hürter, 2009).

Karrin Hanshew'in 'Sympathy for the Devil?' The West German Left and the Challenge of Terrorism' adlı eseri (2012), 1970'lerde Batı Almanya'nın parlamento dışı solu, sol terörizme ve ona karşı seferber edilen devlet güçlerine etkili bir şekilde karşılık vermekte zorlandığı iddiasıyla yola çıkmaktadır. Bu makale, meşru direniş olarak ortak bir karşı-şiddet anlayışının, Sol'un siyasi şiddetle olan ilişkisini ve militanlarla olan dayanışmasını açıklamaya yardımcı olduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte, öğrenci isyancıların, solcuların, nükleer karşıtı göstericilerin ve feminist aktivistlerin projeleri ve protesto ağları üzerinde sürdürülen tartışmanın günümüzde nasıl bir hal aldığını ve değiştiğini izah etmektedir (Hanshew, 2012).

Beatrice de Graaf ve Leana Malkki'nin 'Killing it Softly? Explaining the Early Demise of Left-Wing Terrorism in the Netherlands' isimli makalesi (2010), Rode Jeugd'un Hollanda'da bir terör kampanyasına yönelik girişimlerinin erken çöküşüne ilişkin kapsamlı bir analiz sunmayı amaçlamaktadır. Bu süreçte üç bağlamsal faktörün önemli rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Siyasi kültürün açıklığı, başka yerlerdeki benzer örgütlerin (özellikle RAF) yaşadığı başarısızlıklar ve güvenlik güçlerinin Rode Jeugd'a karşı yürüttüğü etkili örtülü operasyonlarla birlikte açık baskının olmaması. Genel olarak Rode Jeugd vakası, devlet gücünün terörle mücadelede her zaman en etkili ve hatta uygun yöntem olmadığını gösteren en iyi örneklerden biri olarak tanımlanmaktadır (Graaf ve Malkki, 2010).

J.D.Taylor'ın 'The Party's Over? The Angry Brigade, The Counterculture, and The British New Left, 1967–1972' çalışması (2015), 1967-1972 yılları arasında İngiltere'de siyasi amaçlı sol terör eylemlerinin ortaya çıkışını analiz etmektedir. 1970-1971 yılları arasında mülke yönelik bir dizi saldırının sorumluluğunu üstlenen ve tam olarak tanımlanamayan bir grup olan 'Öfkeli Tugay' örneği üzerinden, protesto ve siyasi şiddetin İngiliz Yeni Solu, savaş karşıtı protesto hareketleri, karşı kültür ve yeraltı basınındaki söylem ve olaylardan nasıl ortaya çıktığını analiz etmektedir. '68'in naif umutların eylemsizliğe dönüştüğü bir dönüm noktası olduğuna dair yaygın yorumlara karşı bu makale, geleneksel parti ve sınıf politikalarının ötesinde, uluslararası farkındalığı daha yüksek ve sivil eşitlik için çeşitli mücadeleler ağına doğru gelişen bir siyasi faaliyet tutarlılığını tanımlamaktadır. Karşı kültürün ortak siyasi ve kültürel taahhütleri arasında, gecekondulaşma, kadınların özgürleşmesi ya da silahlı propagandanın gerekliliği üzerine kampanyaların her biri mümkün hale geldi ve zaman zaman örtüştü. Bu makale, grubun gelişimini, eylemlerini, iletişimlerini ve bunları çevreleyen medya söylemlerini, müteakip polis soruşturmasını ve Öfkeli Tugay'ı'na katıldıkları için on kişinin ceza davalarını analiz etmektedir. Makale, 1960'ların sonu ile 1970'lerin başındaki daha geniş karşı-kültürel militanlık ve siyasi şiddet söylemleri arasında göz ardı edilen tarihsel önemlerini yeniden değerlendirmektedir (Taylor, 2015).

Clare Bielby'in 'Remembering the Red Army Faction' çalışması (2010) Almanya'nın sol terörizm döneminin, çağdaş kamusal söylemlerde, özellikle de yazılı basında nasıl kadınsılaştırıldığını ve simgesel bağ kurulduğunu ele almaktadır. Bunun en çarpıcı örneği, Alman Tarih Müzesi'nin daimî sergisinde bir çocuk arabasının hafıza nesnesi olarak kullanılmasıdır. Konunun özellikle Der Spiegel, Stern ve Die Zeit'ta nasıl ele alındığını inceliyor ve bu temsil stratejilerinin izini, kadın terörist figürüyle meşgul olan 1970'lerin yazılı basınına kadar inceleme yapan yazar, kadınsılaştırma ve simgeleştirme stratejisini, diğer temsil stratejileri ile değerlendirmektedir (Bielby, 2010).

Koehler'in "‘The Fighting Made Me Feel Alive’: Women’s Motivations for Engaging in Left-wing Terrorism: A Thematic Analysis’ çalışmasına (2023) göre kadınların şiddet yanlısı sol aşırıçılık ve terörizmde diğer siyasi şiddet türlerine kıyasla çok daha önemli konumlara ve daha güçlü katılımlara sahip oldukları ve olmaya devam ettikleri iyi belgelenmiş olsa da, militan sol çevrelere ve gruplara katılma motivasyonlarına ilişkin literatür yeterince gelişmemiştir. Şiddet yanlısı aşırı sağcı, cihatçı veya etnik-ayrılıkçı grupların kadın üyeleriyle karşılaştırıldığında, kadınları şiddet yanlısı aşırı sola katılmaya motive eden etkenler hakkında çok az şey bilinmektedir. Yazarın çalışmasında sol terörizmin çeşitli biçimlerinde aktif olan Alman ve Amerikalı kadınların on üç otobiyografisini, bu militan gruplara katılma motivasyonlarına ışık tutmak amacıyla incelenmektedir. Analize göre otobiyografik materyallerde dört temel motivasyon teması tespit edilmiştir. Bunlar sırasıyla siyasi savaşçılar olarak tamamen otantik bir hayat yaşamak,

küresel bir isyanın parçası olmak (enternasyonalizm), davanın ahlaki üstünlüğü ve gayrimeşru hükümet gücü veya polis şiddetinin neden olduğu tahammül edilemez hapisane koşullarına yanıt vermek şeklinde tanımlanmıştır. Çalışmada ayrıca kadınların terörizme katılımını kendi karmaşık kararları ve eylemlilikleri üzerinden anlamının önemi vurgulanmaktadır (Koehler, 2023).

Tabias Hof ‘The "Moro Affair" left-wing terrorism and conspiracy in Italy in the late 1970s’ çalışmasında (2013) solcu terörist grup Kızıl Tugayların Mart 1978’de eski İtalya Başbakanı Aldo Moro’yu kaçırmamasından kısa bir süre sonra çok sayıda komplo teorisi yayılmaya başladığını iddia etmektedir. Bu teorilerin çoğunun temelinde Kızıl Tugayların yabancı bir güç tarafından kontrol edildiği inancının yer aldığını belirten yazar, bu teorilerin evrimini ve farklı taşıyıcılarını tanımlamakta ve bunları kamusal söyleme enjekte etmenin olası nedenlerini analiz ederek işlevsel karakterlerini ele almaktadır. Siyasi yelpazenin en solundan en sağına kadar farklı grupların Moro’nun kaçırılmasıyla ilgili olarak siyasi rakibi gayri meşrulaştırmak veya kendi politikalarını meşrulaştırmak için komplo teorilerini nasıl kullandıklarını göstermeye çalışmaktadır (Hof, 2013).

Ashton Kingdon ve Briony Gray’in ‘The Class Conflict Rises When You Turn up the Heat: An Interdisciplinary Examination of the Relationship between Climate Change and Left-Wing Terrorist Recruitment’ çalışmasında (2022) Soğuk Savaş sonrası gündemlerini kaybetmeyen radikal sol örgütlerin yeni gündemlerine odaklanmıştır. Çalışmaya göre iklim değişikliğinin artan etkileri küresel bir insani kriz yaratmıştır. Artan nüfus, istikrarsız siyasi yapılar ve kıt kaynaklar üzerindeki rekabet, daha önce görülmemiş düzeyde güvensizlik yaratmaktadır. Bu karmaşık durumlardan faydalanan terör örgütleri çevreyi bir savaş silahı olarak kullanmakta, iklim değişikliğinin şiddetlendirdiği gerginlik ve sıkıntıları istismar ederek desteklerini arttırmakta, eleman kazanımına yardımcı olmakta ve şiddeti körüklemektedir. Güncel analizlerde insan kaynaklı iklim değişikliğinin sol terör örgütleri üzerindeki potansiyel etkisi genellikle ihmal edilmektedir. Sonuç olarak, bu makalede sunulan araştırma, iklim değişikliği ve sol kanat çatışması arasındaki bu örtüşen ilişkide var olan belirli bir güvenlik krizi türünü incelemek için terörizm çalışmalarını afet yönetimi ile birleştirerek disiplinler arası bir yaklaşım benimsemektedir. Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri, Peru’daki Parlayan Yol ve Hindistan’daki Naxalitler olmak üzere terörist gruplar ve faaliyetlerine ilişkin üç bölgesel vaka çalışması ayrıntılı olarak incelenmektedir. Makale, ormansızlaşma, deniz seviyesinin yükselmesi, aşırı hava koşulları, buzulların çekilmesi, kuraklık, kıtlık, su kıtlığı ve göç gibi tehlikelerin solcu teröristlere katılım ve faaliyetler üzerindeki etkisine odaklanarak iklim felaketlerinin altında yatan karmaşık sorunları ortaya koymaktadır (Kingdon ve Gray, 2022).

Daniel Koehler’in bir başka eseri olan ‘Disengaging from Left-Wing Terrorism and Extremism: Field Experiences from Germany and Research

Gaps' (2023) sol terörizm ve aşırıılık üzerine eğilmiştir. Yazara göre sol terörizm ve aşırıılık, 1970'ler ve 1990'lar arasındaki büyük terörist gruplara ve şiddet kampanyalarına (örneğin Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu, İtalyan Kızıl Tugayları veya Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Weather Underground) odaklanmanın ötesinde sınırlı bir akademik ilgi görmüştür. Bu makalede, sol terörizm ve aşırıılıktan uzaklaşma konusunda Almanya'da yapılan araştırmaların katkısının yanı sıra şiddet içeren sol aşırıılığın önlenmesi ve bu aşırıılıkla mücadele alanında Almanya'da yaşanan saha deneyimleri ele alınmaktadır. Önemli araştırma ve önleme uygulama boşlukları bu konudaki bilgileri ciddi şekilde sınırlamaktadır. Mevcut kanıtlar çoğunlukla geçmiş on yıllardaki yüksek düzeyde yapılandırılmış ve stratejik olarak faaliyet gösteren gruplardan kaynaklanmaktadır (Koehler, 2023).

En çok atıf alan yazarlardan biri olan Alessandro Orsini'nin diğer bir çalışması olan 'Are Terrorists Courageous? Micro-Sociology of Extreme Left Terrorism' dir. Çalışma (2015), İtalya'da aşırı solun altı terörist birimi tarafından işlenen otuz beş cinayetin analizi, aşırı sol teröristlerle yapılan röportajlar, aşırı sol teröristlerin kurbanlarıyla yapılan röportajlar, aşırı sol teröristlerin otobiyografileri, aşırı sol teröristlerin kurbanlarının otobiyografileri, aşırı sol teröristlerin video röportajları ve soruşturma yargıçlarının yazılı ifadeleri gibi birincil ve ikincil kaynaklara dayanmaktadır (Orsini, 2015).

Mehmet Efe Biresselioğlu ve Işık Özge Yumurtacı'nın hazırlamış oldukları 'Evaluating The Nature of Terrorist Attacks on The Energy Infrastructure: The Periodical Study For 1970-2011' adlı çalışma (2015) terör örgütlerinin kritik altyapı tesislerini de hedef aldıklarının altını çizmiştir. Bu kapsamda çalışmaya göre 1970'lerden itibaren enerji altyapısına yönelik artan terör saldırıları, tüm enerji tedarik zincirindeki ülkeler, diğer bir deyişle genel enerji güvenliği açısından sonuçları olan enerji kesintilerinin başlıca nedenlerinden biri olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, 1970 ve 2011 yılları arasındaki dönemde enerji altyapısına yönelik terörist saldırıların niteliğini incelemektir. Bu alana odaklanan önceki çalışmalarla karşılaştırıldığında, bu çalışma küçük ölçekli olanlar da dahil olmak üzere daha geniş bir yelpazedeki olayları dikkate almaktadır. Veriler, 1970 ve 2011 yılları arasındaki dönem için küresel terörizm veri tabanından (GTD) 'kamu hizmetleri' hedef türünden elde edilmiştir. Bulgular, bu saldırıların çoğunun, 1970'ler ve 1980'ler boyunca, özellikle Güney Amerika, Orta Amerika ve Karayipler'deki istikrarsız ülkelerde, bu ülkelerin küresel enerji güvenliğindeki rolüne bakılmaksızın, sol kanat terör örgütleri tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir (Biresselioğlu ve Yumurtacı, 2015).

Son olarak David Vielhaber'in 'The Stasi-Meinhof Complex?' adlı makalesinde (2013) Doğu Almanya Devlet Güvenlik Bakanlığı'nın Batı Almanya'da faaliyet gösteren militan sol terör örgütleriyle ilişkisinin boyutu ele alınmaktadır. Yeni arşiv kanıtları ve pek çok spekülasyonla beslenen bu konu, pek çok asılsız ve sansasyonel iddiaya konu olmuştur. Bu makale,

mevcut bilgi birikimine dayanarak kronolojik bir yeniden değerlendirme sunmayı ve böylece devletin terörist gruplarla ilişkisine dair giderek büyüyen literatüre bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışmaya göre Doğu Alman casusluk teşkilatı zaman zaman terörist gruplarla iş birliği yapmış olsa da desteğin derecesi önemli ölçüde dalgalanmıştır ve bir devlet aktörünün silahlı grupları “yarattığına” veya faaliyetlerini “yönlendirdiğine” dair hiçbir kanıt bulunamamıştır (Vielhaber, 2013).

Detaylı incelenen en çok atıf alan çalışmalarda radikal sol terörizm ile alakalı pek çok konu başlığının ele alındığı görülmektedir. Spesifik olarak belirli terör örgütleri ve eylemlerine ilişkin makaleler olduğu gibi, özellikle radikal sol örgütlere katılım sebepleri ve kadın teröristler üzerine de çalışmalar yapılmıştır.

3.4. Araştırmaların Bağlı Oldukları Disiplinler Analizi

Terörizm özü itibarıyla multi-disipliner bir alandır. Terörist örgütleri, örgüt üyelerini, grup içi dinamikleri, motivasyonlarını ve mücadele yöntemlerini anlayabilmek için meseleye birçok disiplinin gözüyle bakmak gerekmektedir. Veri tabanında “left terrorism”, “left wing terrorism”, “left wing terrorist” ve “Turkey and left wing terrorist organization” anahtar sözcük grupları ile yapılan analiz ve çalışmaların bağlı oldukları disiplinler aşağıda verilmiştir.

Tablo 10. Wos'ta “Left Terrorism” (Sol Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı 11 Çalışmanın Bağlı Oldukları Disiplin Alanları

NO.	ARAŞTIRMA ALANI	ÇALIŞMA SAYISI	11 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Hukuk	3	27.273%
2	Uluslararası İlişkiler	3	27.273%
3	Beşerî Bilimler (Diğer Konular)	2	18.182%
4	Tarih	2	18.182%
5	Sosyoloji	2	18.182%
6	Kriminoloji/Penoloji	1	9.091%

Tablo 11. Wos'ta “Left Wing Terrorism” (Sol Kanat Terörizm) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Araştırmaların Bağlı Oldukları Disiplin Alanları

NO.	ARAŞTIRMA ALANI	ÇALIŞMA SAYISI	52 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Hukuk	20	38.462%
2	Tarih	20	38.462%
3	Uluslararası ilişkiler	10	19.231%
4	Beşerî Bilimler (Diğer Konular)	6	11.538%

5	Kriminoloji/Penoloji	5	9.615%
6	Alan Çalışmaları	4	7.692%
7	Ekonomi	2	3.846%
8	Sosyal Bilimler (Diğer Konular)	2	3.846%
9	Dil Bilim	2	3.846%
10	İletişim	1	1.923%
11	Kültürel Çalışmalar	1	1.923%
12	Psikoloji	1	1.923%
13	Sosyoloji	1	1.923%
14	Kadın Çalışmaları	1	1.923%

Tablo 12. Wos'ta “Left Wing Terrorist” (Sol Kanat Terörist) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Araştırmaların Bağlı Oldukları Disiplin Alanları

NO.	ARAŞTIRMA ALANI	ÇALIŞMA SAYISI	13 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Hukuk	6	46.154%
2	Tarih	4	30.769%
3	Uluslararası ilişkiler	4	30.769%
4	Ekonomi	2	15.385%
5	Kriminoloji/Penoloji	1	7.692%
6	Sosyal Bilimler (Diğer Konular)	1	7.692%
7	Sosyoloji	1	7.692%
8	Kadın Çalışmaları	1	7.692%

Tablo 13. Wos'ta “Turkey And Left Wing Terrorist Organization” (Türkiye Ve Sol Kanat Terörist Örgütler) Anahtar Sözcük Grubu Adına Kayıtlı Araştırmaların Bağlı Oldukları Disiplin Alanları

NO.	ARAŞTIRMA ALANI	ÇALIŞMA SAYISI	4 ÇALIŞMA İÇİNDE %
1	Hukuk	2	50.000%
2	Kriminoloji/Penoloji	1	25.000%
3	Uluslararası ilişkiler	1	25.000%
4	Ekonomi	1	25.000%
5	Sosyoloji	1	25.000%

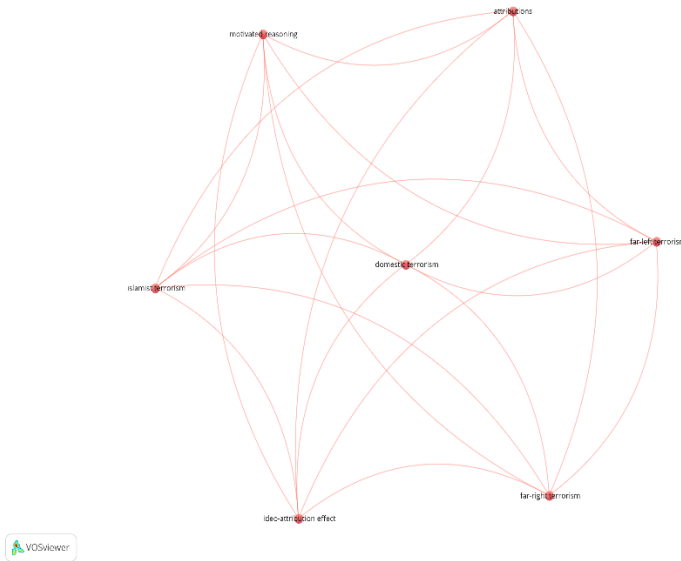
4 anahtar sözcük grubu ile yapılan analizde radikal sol terörizmin hukuk, uluslararası ilişkiler, sosyoloji, psikoloji, kriminoloji disiplinleri ile oldukça ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu olağan bir sonuçtur çünkü terörizm

ve terör örgütleri söz konusu olduğunda onları ortaya çıkaran faktörler hukuk, uluslararası ilişkiler, sosyoloji, psikoloji, kriminoloji disiplinlerinin inceleme alanına girmektedir. Örgüt kimliğinin ve ideolojisinin oluşması, örgüt içi grup dinamikleri, örgüt motivasyonu ve özelde kadın teröristlerin özellikleri gibi meseleler diğer disiplinlerin katkıları olmadan açıklanamaz. Tarih disiplini örgütlerin geçmişten bugüne nerede ve ne zaman ortaya çıktıklarını belirtirken, ekonomi disiplini ise terörizmin ekonomik boyuttaki sonuçları ve teröristleri örgüte iten ekonomik faktörleri analiz etmektedir.

3.5. Araştırmalarda En Çok Kullanılan Anahtar Sözcük Analizi

Bir çalışma alanının bibliyometrisini en doğru biçimde ortaya koymayı sağlayan etkenlerin başında anahtar sözcükler gelmektedir. Anahtar sözcükler çalışma sahasının hangi şekilde görüldüğünü, neleri içerdiğini belirten önemli bir erişim aracıdır (Çelik, 2024, s. 264). Çalışmada radikal sol terörizm ile alakalı temel alınan dört başlık grubunun anahtar sözcük analizleri ayrı ayrı yapılmıştır.

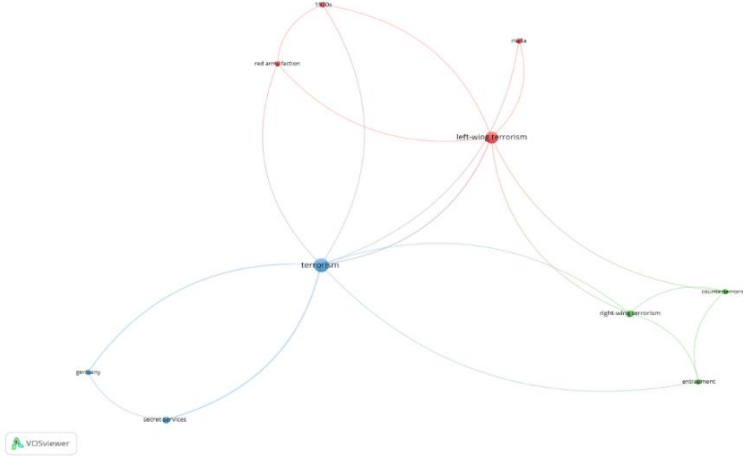
Şekil 1. Wos'ta Kayıtlı “Left Terrorism” Başlığıyla Yapılan Araştırmalarda En Çok Kullanılan İlk On Anahtar Sözcük Analizi

“Left terrorism” başlığı ile yapılan araştırmada toplam 11 çalışma tespit edilmiştir. Çalışmaların ağırlıklı kullandığı anahtar sözcükler ‘domestic terrorism, ideo-attribution terrorism, far-right terrorism, islamist terrorism, motivated reasoning, far-left terrorism ve attributions’tır. Anahtar sözcükler görüldüğü üzere ideolojik ayırım, motivasyon, güdülenme sebepleridir.

Resimde her anahtar sözcüğün esasen birbirinden bağımsız olmadığı bilakis ilişkili olduğu gösterilmektedir.

Şekil 2. Wos’ta Kayıtlı “Left Wing Terrorism” Başlığıyla Yapılan Araştırmalarda En Çok Kullanılan İlk On Anahtar Sözcük Analizi

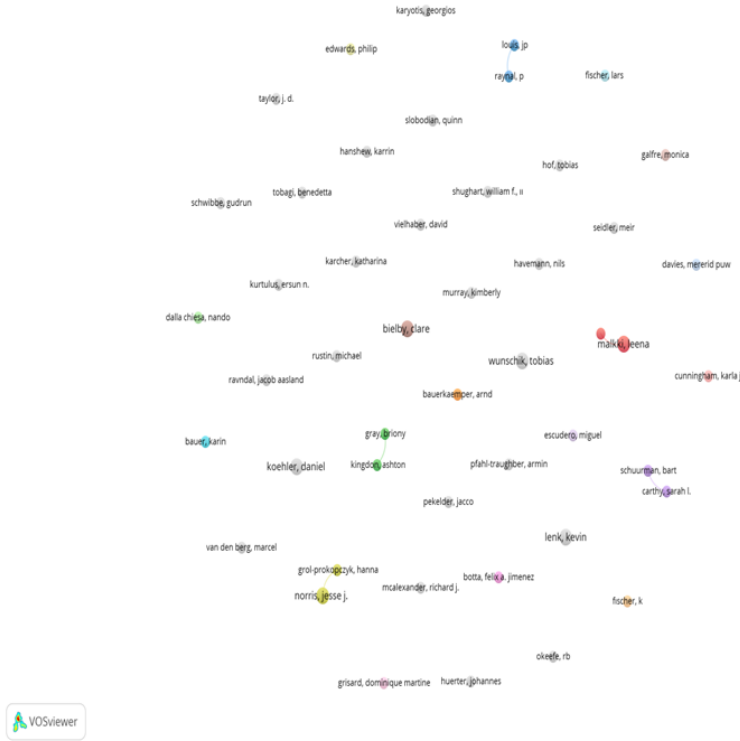
“Left wing terrorism” başlığı ile yapılan araştırmada toplam 52 çalışma tespit edilmiştir. Bu analizde ortaya çıkan anahtar sözcüklerde terörizm merkezde yer almakta ve diğer anahtar sözcükler olan ‘Almanya, 1970’ler, kızıl ordu tugayı, gizli servis, sağ kanat terörizm, terörizmle mücadele, tuzağa düşürme’ ile bağlantılıdır. Motivasyonlarına göre ayırıldığında sol ve sağ kanat terörizm ilişkilidir. Almanya ve sol kanat terörizm de kendi içerisinde bağlantılıdır.

“Left wing terrorist” ile “Turkey and left wing terrorist organization” başlığıyla yapılan araştırmalarda birbiri ile ilişkili anlamlı anahtar sözcük tespiti yapılamamıştır.

3.6. Araştırmalarda Ortak Yazar Analizi

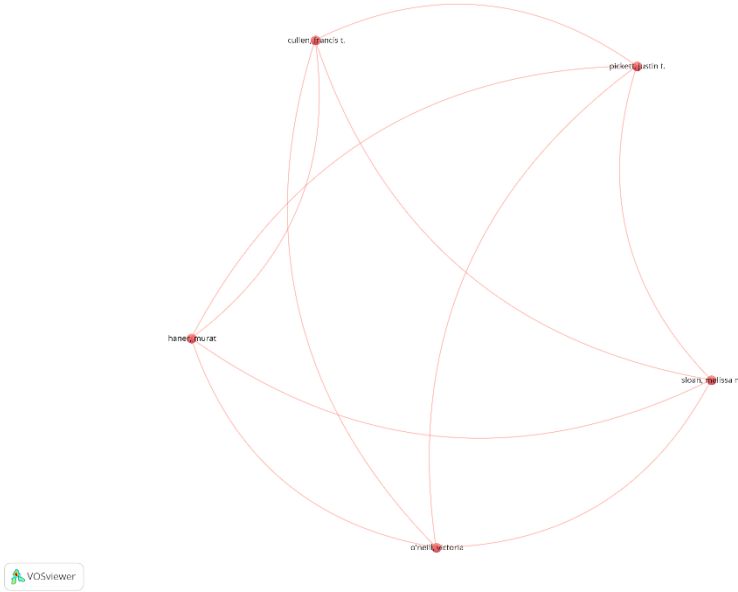
Çalışmanın “Left wing terrorism” ve “left terrorism” anahtar sözcükleri ile ortak yazar analizi yapılmıştır. İlk anahtar sözcükle yapılan ortak yazar analizinde 48 yazar ismi analizde çıkmıştır. İkinci anahtar sözcük ile yapılan analizlerde ise toplamda 6 yazar ismi öne çıkmıştır. Diğer anahtar sözcükler içerisinde anlamlı bir sonuç çıkmadığı için analize dahil edilmemiştir.

Şekil 3. Wos’ta Kayıtlı “Left Wing Terrorism” Başlığıyla Yapılan Araştırmalarda Ortak Yazar Analizi

“left wing terrorism” anahtar sözcüğü ile ortak yazar analizi yapılmış olsa da yazarlar arasında anlamlı bir bağlantı tespit edilememiştir. Özellikle radikal sol terör örgütleri ile ilgili çalışmaların ülkelere göre farklılaşması, örgütlere göre ayrılmasının bu duruma sebep olduğu değerlendirilmektedir.

Şekil 4. Vos'ta Kayıtlı “Left Wing Terrorism” Başlığıyla Yapılan Araştırmalarda Ortak Yazar Analizi

Şekil 4’te “left terrorism” anahtar sözcüğü ile yapılan analizde altı yazarın birbirleri ile bağlantılı oldukları ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Bu çalışmada radikal sol terörizm alanında yapılan araştırmalar, WoS veritabanı kullanılarak bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bibliyometrik araştırmalar, mevcut durumun analiz edilebilmesine ve bu sayede yeni araştırmalar için yol haritası sunulabilmesine katkı sağlamaktadır.

Yapılan analizlerde ilk olarak çalışmaların yıllarına bakılmıştır. Toplam dört anahtar sözcük grubunda da çalışma sayılarının yıllara göre dağılımı oldukça azdır. Radikal sol terörizmin en yoğun yaşandığı Soğuk Savaş dönemine dair çalışmalar veri tabanında bulunamamıştır. Bu durumun nedeni olarak o dönemki veri tabanlarına ilişkin kısıtlılık görülmektedir. Ayrıca radikal sol terör örgütlerini etkileyen teröristlerin yazdıkları yayınlar ağırlıklı olarak kitap şeklinde olduğu için gerek yurt dışında gerekse Türkiye özelinde herhangi bir veri tabanında yer almamaktadır.

Literatürde radikal sol terörizme ilişkin en çok çalışma Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve İngiltere’de gerçekleştirilmiştir. Bu sonuç şaşırtıcı değildir. Terörizme ilişkin literatürün bu ülkelerde doğması ve sol ideolojinin bu ülkelerde özellikle Soğuk Savaş Dönemi’nde tehdit olarak kabul edilmesi çalışmaların buralarda ağırlık kazanmasına neden olmaktadır. Ayrıca ortaya çıktığı dönemde ses getiren Baader-Meinhoff örgütü Almanya için önemli bir tehdit olarak değerlendirilmiş ve bu soruna ağırlık verilmiştir. Türkiye’de 1970’lerden itibaren radikal sol terör örgütlerinin eylemleriyle

karşı karşıya kalmıştır. Ancak literatür incelendiğinde bu tehdide ilişkin akademik yoğunlaşma oldukça sınırlı kalmıştır. Yapılan çalışmaların bir kısmı da PKK terör örgütü içerisinde sol ideoloji vurgusu şeklindedir.

En çok atıf alan çalışmaların analizinde ve bağlı olduğu disiplinlerin incelenmesinde ise radikal sol terörizme ilişkin yapılan akademik yayınların örgütlere katılım motivasyonu, grup kimliği, cinsiyet gibi temalar üzerinden şekillendiği tespit edilmiştir. Burada özellikle cinsiyet ve kadın vurgusu radikal sol terör örgütleri için önemli bir özellik olarak değerlendirilmektedir. Radikal sol örgütlerde kadınlar diğer terör örgütlerine nazaran daha aktif yer almakta hatta Almanya örneğinde olduğu gibi lider bile olabilmektedir. Buradan hareketle terörizmi ve özelde radikal sol terörizm çalışmak isteyen araştırmacıların meseleye çok boyutlu bakması ve uluslararası ilişkiler, sosyoloji, psikoloji, kadın çalışmaları, kriminoloji gibi disiplinlerle kol kola olması gerekmektedir.

Geniş bir alandan elde edilen verilere dayalı hazırlanmış bu bibliyometrik çalışmanın, gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterme kabiliyeti ortaya koyduğu değerlendirilmektedir. Çalışmanın analizleri noktasında elde edilen en önemli sonuç radikal sol terörizm ile alakalı akademik çalışmaların oldukça az olduğunun tespitidir. Dikkatini radikal sol terörizm alanına yoğunlaştırıp etki yaratmak isteyen araştırmacılar için kavramın bağlantı gücünü tespit etmek esasen bu çalışmanın sonraki araştırmalara düştüğü bir not mahiyetindedir. Bununla beraber radikal sol terörizmin entelektüel durumunu özetleyen araştırma başlıklarına, anahtar sözcüklerine, yazarlara ve ortak paydayı işaret eden temalara dikkat çekilmesi çalışmanın alan hakkında önemli bir referans olma potansiyelini artırdığı değerlendirilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Begüm ÇARDAK: %100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışma etik onay gerektiren herhangi bir insan veya hayvan araştırması içermemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Begüm ÇARDAK: 100%

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.

Kaynakça

- Açıkkaya, S. (2009). *Türkiye 'de sol akımların Türk devrimi algılamaları 27 Mayıs 1960 – 12 Mart 1971* [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- Althusser, L. (1994). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. İletişim Yayınları.
- Aria, M. & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: an r-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11, 959–975.
- Avcı, E. (2019). Yeni sol dalgadan küresel dalgaya Türkiye 'de terörizm, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 29(1), 139-166.
- Babalık, N. (2003). *Türkiye Komünist Partisinin sönmülenmesi sözlü tarih araştırması*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beyaz Kitap. (1973). *Beyaz kitap Türkiye gerçekleri ve terörizm*. Başbakanlık Basımevi.
- Bielby, C. (2010). Remembering the Red Army faction. *Memory Studies*, 3(2), 137-150. <https://doi.org/10.1177/1750698009355676>
- Biresselioğlu, M.E.&Yumurtacı, İ.Ö. (2015). Evaluating the nature of terrorist attacks on the energy infrastructure: the periodical study for 1970-2011. *International Journal of Oil Gas and Coal Technology*, 10(3), 325, <https://doi.org/10.1504/ijogct.2015.071518>.
- Block, J.H. & Fisch, C. (2020). Eight tips and questions for your bibliographic study in business and management research. *Management Review Quarterly*, 70(3), 307-312, <https://doi.org/10.1007/s11301-020-00188-4>.
- Branan, D.W. (2006). Left- and right-wing political terrorism. Tan, A.H. (Ed.). *Politics of Terrorism içinde* (s.55-73). Routhledge.
- Colvin, S. (2009). *Preface*. In *Ulrike Meinhof and West German Terrorism: Language, violence, and identity*. Boydell & Brewer.
- Cunningham, K.J. (2007). Countering female terrorism. *Studies in Conflict and Terrorism*, 30(2), 113-129.
- Çelik, F. (2024). Terör ve medya çalışmalarına bibliyometrik yaklaşım. *Erciyes Akademi*, 38(1), 248-267 <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1440561>.
- Çulhaoğlu, M. (1998). *İdeolojiler alanı ve Türkiye örneği*. Öteki Yayınları.
- De Graaf, B., & Malkki, L. (2010). Killing it Softly? explaining the early demise of left-wing terrorism in the Netherlands. *Terrorism and Political Violence*, 22(4), 623–640. <https://doi.org/10.1080/09546553.2010.499274>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal*

- of *Business Research*, 133(C), 285-296.
<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>.
- Drake, C.J.M. (1998). The role of ideology in terrorists' target selection, *Terrorism and Political Violence*, X, 2, 53-85,
<https://doi.org/10.1080/09546559808427457>
- Ellegaard, O. & Wallin, J.A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact?. *Scientometrics*, 105, 1809–1831,
doi: 10.1007/s11192-015-1645-z.
- Ergişi, Y. (2014). *Türkiye 'de halen etkin olarak faaliyet gösteren yasa dışı sol yapılanmaların kurucu görüşlerinin mukayesesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gaibullov, K. (2015). Terrorist group location decision: an empirical investigation. *Oxford Economic Papers*, 67(1), 21–41.
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. Ayraç Yayınevi.
- Goldman, E. (2017). *Anarşizm neyi savunur?*. Agora Kitaplığı.
- Gültekin, M. (2021). *Modern Türkiye 'de siyasi düşünce: Cilt 8 Sol*. İletişim Yayınları.
- Günaydın, A.V. (1974). *Sosyalist ve radikal sol doktrinler, komünizm, strateji ve taktikleri*. Ayyıldız Matbaası.
- Güngören, C.E. (2020). *Türkiye aşırı solunda devrim metodu düşüncesi (1960 1971)*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürler, G. (2022). Bibliyometrik araştırmalarda ilgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulma süreci, Öztürk, O.&Gürler, G. (Ed.) *Bir Literatür İncelemesi Olarak Bibliyometrik Analiz* içinde (s.53-66), Nobel Bilimsel Yayınevi.
- Hanshew, K. (2012). "Sympathy for the devil?" the West German left and the challenge of terrorism. *Contemporary European History*, 21(4), 511–532.
- Heywood, A. (2021). *Siyasi İdeolojiler*, Felix Kitap, Ankara.
- Hof, T. (2013). The "Moro Affair" - left-wing terrorism and conspiracy in Italy in the late 1970s. *Historical Social Research*, 38(1), 232-256.
<https://doi.org/10.12759/hsr.38.2013.1.232-256>
- Huberman, L. (1986). *Sosyalizmin Alfabeti*. Sol Yayınları.
- Hubac-Occhipinti, O. (2007). Anarchist Terrorists of The Nineteenth Century, Chaliand, G. & Arnaud B. (Ed.). *The History of Terrorism: From Antiquity to Al Qaeda* içinde (s. 113-131). University of California Press Ltd.
- Hürter, J. (2009). Anti-terrorism-politik. ein deutsch-italienischer vergleich 1969–1982 counterterrorism policy. a comparison of germany and italy, 1969–1982. *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, 57(3), 329-348.

- Karyotis, G. (2007). Securitization of Greek Terrorism and Arrest of the “Revolutionary Organization November 17.” *Cooperation and Conflict*, 42(3), 271–293.
- Kibris, A. (2011). Funerals and elections: the effects of terrorism on voting behavior in Turkey. *Journal of Conflict Resolution*, 55(2), 220–247. <https://doi.org/10.1177/0022002710383664>
- Kingdon, A., & Gray, B.J. (2022). The class conflict rises when you turn up the heat: an interdisciplinary examination of the relationship between climate change and left-wing terrorist recruitment. *Terrorism and Political Violence*, 34, 1041– 1056.
- Koehler, D. (2021). “The fighting made me feel alive”: Women’s motivations for engaging in left-wing terrorism: A Thematic Analysis. *Terrorism and Political Violence*, 35(3), 553–568. <https://doi.org/10.1080/09546553.2021.1957847>
- Koehler, D. (2021). Disengaging from left-wing terrorism and extremism: field experiences from germany and research gaps. *Studies in Conflict & Terrorism*, 46(11), 2099–2119. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2021.1917639>.
- Koç, A. (2022). Bibliyometrik araştırmalarda ilgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulması: WoS ve Scopus veri tabanları üzerinden uygulamalar, Öztürk, O.&Gürler, G. (Ed.) *Bir Literatür İncelemesi Olarak Bibliyometrik Analiz* içinde (s.67-94). Nobel Bilimsel Yayınevi.
- Krishan, K. (1999). *Sanayi sonrası toplumdaki post-modern topluma / Çağdaş dünyanın yeni kuramları*. Dost Kitabevi.
- Laqueur, W. (2001). *A history of terrorism*. Transactions Publishers.
- Lutz, J.M. ve Lutz, B.J. (2008). *Global terrorism*. Routledge.
- Mardin, Ş. (1993). *İdeoloji*. İletişim Yayıncılık.
- Martin, G. (2003). *Understanding terrorism: challenges, perspectives, and issues*. Sage Publication.
- Marshall, P. (2019). *Anarşizmin tarihi*. İmge Kitabevi.
- McAlexander, R.J. (2020). How are immigration and terrorism related? an analysis of right- and left-wing terrorism in western Europe, 1980–2004, *Journal of Global Security Studies*, 5(4), 179–185, <https://doi.org/10.1093/jogss/ogy048>
- Meinhof, U.M. (2008). *Üzgün olmaktansa öfkeli olmayı yeğlerim*. Versus Kitap.
- Melzer, P. (2009). *Death in the shape of a young girl: Women's political violence in the Red Army Faction*. NYU Press.
- Norris, J.J. (2016). Entrapment and terrorism on the left: an analysis of post-9/11 cases. *New Criminal Law Review*, 19(2), 236–278. <https://doi.org/10.1525/nclr.2016.19.2.236>

- Orsini, A. (2012). Poverty, ideology and terrorism: The STAM Bond. *Studies in Conflict & Terrorism*, 35(10), 665–692. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.712030>
- Orsini, A. (2015). Are terrorists courageous? Micro-sociology of extreme left terrorism. *Studies in Conflict & Terrorism*, 38(3), 179–198. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.987593>
- Pritchard, A. (1969) Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Sengupta, I.N. (1992). Bibliometrics, informetrics, scientometrics and librametrics An Overview. *Libri*, 42(2), 75-98.
- Shughart II, W.F. (2006). An analytical history of terrorism, 1945-2000. *The Poitical Economy of Terrorism*, 128(1/2), 7-39. <https://doi.org/10.1007/s.11127-006-9043-y>
- Stepanova, E. (2008). *Terrorism in asymmetrical conflict: ideological and structural aspects*, SIPRI Research Report No.23. Oxford University Press.
- Şen, O. (2017). *21.yüzyılın başlangıcında terörizmle stratejik mücadele*. Alfa Yayınları.
- Şen, O. (2021). Sol kanat terör örgütlerinden kaynaklanan radikalleşme, Şen, O. (Ed.), *Tüm boyutlarıyla radikalleşme süreci ve radikalleşmeyle mücadele de ülke uygulamaları içinde* (s.83-117). Nobel Yayınevi.
- Taylor, J. D. (2015). THE party's over? The angry brigade, the counterculture, and the british new left, 1967–1972. *The Historical Journal*, 58(3), 877–900.
- Tunçay, M. (2009). *Türkiye’de sol akımlar 1908-1925*, Cilt 1. İletişim Yayınları.
- Varaine, S. (2020). Revisiting the economics and terrorism nexus: collective deprivation, ideology and domestic radicalization in the US (1948–2016). *JQuant Criminol*, 36, 667–699. <https://doi.org/10.1007/s10940-019-09422-z>
- Vielhaber, D. (2013). The Stasi–Meinhof complex?. *Studies in Conflict & Terrorism*, 36(7), 533–546. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.793637>
- Wilkinson, P. (2003). Why modern terrorism? differentiating types and distinguishing ideological motivations, Kegley, C.W (Ed.), *The new global terrorism: characteristics, causes and controls* içinde (s. 106-138). Prentice Hall.
- Wilkinson, P. (2011). *Terrorism versus democracy: the liberal state response* (3. Baskı), New York, Routledge.
- Zupic, I. & Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472.

Extended Abstract

Terrorism has historically been used at national or international level, with different motivational elements and for specific purposes. In this respect, the conditions that pave the way for terrorism are multidimensional. One of these factors is ideologies. Leftist ideologies are one of the ideologies, historically include political movements that are greatly influenced by the principles of the Enlightenment Period and the French Revolution of 1789 in the European continent, reject social conditions perceived as unjust and the existing social order, and claim that economic resources and incomes should be equally distributed. Leftist ideology, which emphasises the contradiction between labour and capital in society and focuses on equality, has had an impact on the field of thought and political systems from the late 19th century until the late 20th century. However, the understanding of revolution, which leftist ideologies see as a way of transition to the ideal social order, has led to the radicalisation of many groups and movements in history, and subsequently to the emergence of terrorist movements and organisations based on leftist ideology. Radical left-wing terrorism has been widely studied due to its complex causes and consequences.

In this study, research in the field of radical left-wing terrorism is analyzed through bibliometric analysis using the WoS database. Bibliometric research contributes to analyzing the current situation and thus providing a roadmap for new research. In this study, which includes a bibliometric analysis of research on radical left-wing terrorism, publications in the WoS Core Collection database were included and analyzed accordingly. Among the limitations of this research is the exclusion of studies in other databases in Turkey (such as TÜBİTAK, Ulakbim) and internationally (such as Scopus, Pubmed).

In the analyses, firstly, the years of the studies were examined. In all four keyword groups, the distribution of the number of studies by year is quite low. Studies on the Cold War period, when radical left wing terrorism was most intense, could not be found in the database. The reason for this situation is the limitation of the databases of that period. In addition, since the publications written by terrorists influencing radical leftist terrorist organizations are mainly in the form of books, they are not included in any database both abroad and in Turkey.

In the literature, most studies on radical left wing terrorism have been conducted in the United States, Germany and the United Kingdom. This result is not surprising. The fact that the literature on terrorism was born in these countries and that leftist ideology was considered a threat in these countries, especially during the Cold War period, causes the studies to gain weight in these countries. In addition, the Baader-Meinhoff organization, which made an impact in the period it emerged, was considered an important threat for Germany and this problem was focused on. Turkey has also been confronted

with the actions of radical left-wing terrorist organizations since the 1970s. However, when the literature is examined, the academic concentration on this threat has remained quite limited. Some of the studies have emphasized leftist ideology within the PKK terrorist organization.

In the analysis of the most cited studies and the disciplines to which they are affiliated, it has been determined that academic publications on radical left wing terrorism are shaped by themes such as motivation to join organizations, group identity and gender. Here, especially the emphasis on gender and women is considered as an important feature for radical left terrorist organizations. Women take a more active role in radical leftist organizations compared to other terrorist organizations and even become leaders as in the case of Germany. From this point of view, researchers who want to study terrorism, and radical left wing terrorism in particular, need to look at the issue in a multidimensional way and work hand in hand with disciplines such as international relations, sociology, psychology, women's studies and criminology.

This bibliometric study, which is based on data obtained from a wide range of fields, is considered to be capable of guiding future research. The most important result obtained from the analysis of the study is that there are very few academic studies on radical left wing terrorism. For researchers who want to focus their attention on radical left wing terrorism and create an impact, determining the connection power of the concept is essentially a note that this study is a note for future research. In addition, drawing attention to the research titles, keywords, authors, and themes that summarize the intellectual status of radical left-wing terrorism increases the potential of the study to be an important reference on the field.